

Marjaana Saarijärvi

**"Ja sit miettii, että ne pienet ihmiset on enemmän täällä
meidän kans ku ne on kotona.."**

Vuoropäiväkodin kasvattajien näkemyksiä vuorohoitolasten hyvinvoinnista

Opinnäytetyö

Kevät 2015

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Sosionomi (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Tutkinto-ohjelma: Sosionomi (AMK)

Suuntautumisvaihtoehto:

Tekijä: Marjaana Saarijärvi

Työn nimi: "Ja sit miettii, että ne pienet ihmiset on enemmän täällä meidän kans ku ne on kotona..": Vuoropäiväkodin kasvattajien näkemyksiä vuorohoitolasten hyvinvoinnista

Ohjaaja: Minna Zechner

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 45

Liitteiden lukumäärä: 2

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää sitä, millaisena vuorohoitolasten hyvinvointi näyttäytyy päiväkodin kasvattajien silmissä. Vuorohoidolla tarkoitetaan normaalin päiväkodin aukioloaikojen ulkopuolella eli iltaisin, öisin ja viikonloppuisin tapahtuvaa hoitoa. Subjektiivinen päivähoito-oikeus ei koske vuorohoitoa, sillä sitä voivat saada vain perheet, joissa vanhemmat ovat estyneitä hoitamaan lastaan tai lapsiaan vuorohoitoaikoina. Opinnäytetyöni tavoitteena oli tuottaa tietoa siitä, miten vuorohoito voi tukea tai lisätä vuorohoitolasten hyvinvointia ja, että mitä negatiivisia seurauksia sillä voi puolestaan olla.

Tutkimuksen toteutin syksyllä 2014 eräässä vuorohoitoyksikössä. Tutkimus oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka aineiston keräsin haastattelemalla 13 alan ammattilaista. Haastateltavat koostuivat kuuden eri ammattikunnan edustajista ja heillä oli kokemusta vuorohoidosta 2-15 vuotta. Haastattelut olivat teemahaastatteluita, joissa oli kysymyksiä kaikista kolmesta valitsemastani teemasta. Näitä teemoja olivat hoitoajat, uni ja rytmit sekä sosiaaliset suhteet. Aineiston analysoinnin toteutin teemoittelemalla.

Haastatteluaineistosta kävi ilmi, että lasten vuorohoidossa esiintyy tiettyjä epäkohtia. Epäkohtia löytyi jokaisesta teemasta, mutta erityistä huolta kasvattajahenkilöstössä herättivät lasten pitkät hoitopäivät sekä hoitopäivien määrä. Pitkät hoitorupeat herättivät ajatuksia etenkin pienten lasten kohdalla. Hyvänä vuorohoidossa koettiin se, että lapset oppivat sopeutumaan erilaiseen rytmiin. Positiivista oli myös se, että lapsilla on paljon kavereita vuorohoidossa ja kaikki opitaan ottamaan mukaan leikkiin, mikäli oma paras kaveri ei ole samaan aikaan hoidossa.

Jatkotutkimusaiheita voisivat olla vanhempien tai perheiden näkemys lapsen vuorohoidosta, lapsen kokemukset vuorohoidosta sekä vanhempien ja vuoropäiväkodin välinen yhteistyö sekä kasvatuskumppanuus vuoropäiväkodin ja vanhempien välillä hyvinvoinnin näkökulmasta.

Asiasanat: hyvinvointi, vuorohoito, lapsi, kasvattaja, päiväkot

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree Programme in Social Services

Specialisation: Bachelor of Social Work

Author/s: Marjaana Saarijärvi

Title of thesis: "When you think about it, these little people are more here with us than they are at home..." - The Point of View of Educators in a 24-Hour Kindergarten Regarding Children's Wellbeing

Supervisor(s): Minna Zechner

Year: 2015

Number of pages: 45

Number of appendices: 2

The purpose of this study is to find out how kindergarten educators consider the welfare of children in a 24-hour kindergarten to be. A 24-hour kindergarten provides care outside of opening hours of a normal day-care kindergarten or care happening in the evenings, nights and weekends. The subjective right to day care does not apply to 24-hour kindergarten because it is only available to families where parents are unable to care for a child or children beyond office hours. The aim of this study is to provide information on how 24-hour kindergartens could support or increase children's well-being and the negative consequences it may cause.

The study was carried out in the autumn of 2014 in a 24-hour kindergarten. The thesis is a qualitative study in which data was collected by interviewing 13 professionals. The interviewees were representatives of six different professions and they had experience in a 24-hour kindergarten from 2 to 15 years. The interviews were theme interviews, which included questions on all three themes chosen. These themes were hours spent in day-care, sleep and rhythms and social relations. The analysis of the data was done according to the themes.

The interview data revealed that there are certain drawbacks in children's welfare, which were visible in each theme. Particularly long day-care hours and the number of days spent monthly in kindergarten concerned the educators. These things aroused thoughts especially concerning small children. A positive thing listed was that children learn to adjust to a different rhythm. Educators were also happy with the fact that children have a lot of friends and they will learn to play with everyone if their best friend is not in the kindergarten at the same time.

Further research topics could include parents' or families' point of view on children's 24-hour kindergarten, children's experiences of a 24-hour kindergarten and co-operation between parents and the kindergarten, as well as interactive educational partnership between the educators and the parents concerning child's welfare.

Keywords: welfare, 24-hour kindergarten, child, educator, day care centre

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo.....	5
1 JOHDANTO.....	6
2 LASTEN HYVINVOINTIA TYÖELÄMÄN EHDOKSILLA.....	8
3 VUOROHOITO VARHAISKASVATUSPALVELUNA.....	11
4 HYVINVOINNIN MONET ULOTTUVUUDET.....	14
4.1 Fyysinen hyvinvointi.....	16
4.2 Sosioemotionaalinen hyvinvointi.....	17
4.3 Psyykkinen hyvinvointi.....	18
5 TEEMAHAASTATTELUJA JA TEEMOITTELUA.....	21
6 TUTKIMUSTULOKSET.....	25
6.1 Hoitoajat.....	27
6.2 Uni ja rytmit.....	30
6.3 Sosiaaliset suhteet.....	33
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	38
LÄHTEET.....	42
LIITTEET.....	47

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Hyvinvoinnin ulottuvuudet 15

Kuvio 2. Käytetyt teemat 25

1 JOHDANTO

Suomi on muuttumassa kiihtyvässä vauhdissa 24/7 -yhteiskunnaksi, jossa kello ja kalenteri menettävät merkityksensä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että yhä useampien palveluiden tarve olla ympäri vuorokauden seitsemänä päivänä viikossa auki lisääntyy, mikä johtaa aikuisten vuorotyön tekemisen radikaaliin lisääntymiseen. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2010 vuorotyötä teki noin joka neljäs naispalkansaaja ja miehistä joka viides. Niissä perheissä, joissa on alle kouluikäisiä (hoidon tarpeessa olevia) lapsia, vaikuttaa vanhempien vuorotyö merkittävästi myös lasten elämänrytmiin. Näiden perheiden osuus kasvaa jatkuvasti. Aula (2010) kirjoittaakin iltaisin ja öisin hoidossa olevia ts. vuorohoitolapsia olevan Suomessa paljon, noin kahdeksan prosenttia kaikista päivähoitossa olevista.

Vuorohoidolla tarkoitetaan päivähoitoa, jota tarjotaan myös iltaisin, öisin ja viikonloppuisin (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015). Hoito vuorohoitopäiväkodissa on tarkoitettu vain vanhempien vuorotyöstä johtuviin tarpeisiin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että lapsella on oikeus vuorohoitoon vain, jos molemmat vanhemmat ovat työn tai opiskelun takia esteellisiä hoitamaan lasta tai lapsia iltaisin ja/tai öisin. (Vuorohoito: Ohjeistus vuorohoidossa olevien lasten vanhemmille.) Subjektiivinen päivähoito-oikeus ei siis koske iltaisin, öisin ja viikonloppuisin tapahtuvaa päivähoitoa.

Opinnäytetyössäni perehdyin siihen, millaisena vanhempien ja perheiden vuorotyön tekeminen näyttäytyy lasten elämässä ja hyvinvoinnissa, kun lapset ovat vanhempien työn vuoksi hoidossa kahdeksasta neljään -rytmin sijaan myös iltaisin, öisin ja viikonloppuisin. Tähän aiheeseen tutustun nimenomaan vuoropäiväkodin työntekijöiden näkökulmasta, haastatellen heitä heidän näkemyksistään asiaan liittyen.

Sosionomin (AMK) on tärkeää huomata työssään varhaiskasvatuksen piirissä monet lapsen hyvinvointiin vaikuttavat seikat, kuten esimerkiksi lapsen unen määrä, laatu ja rytmit sekä sosiaalisten suhteiden määrä ja laatu. Nämä teemat ovatkin niitä, jotka olen tutkimuksessani ottanut lähempään tarkasteluun. Teemat valikoituivat tutkimukseeni siitä syystä, että ne ovat lapsen perustarpeita, joiden

tydyttämisestä me aikuisena huolehdimme. Uni on lapselle erityisen tärkeää siksi, että se mahdollistaa uuden oppimisen ja opitun muistiin painumisen (Lapsen ja nuoren uni). Jo varhaislapsuudessa luodaan ensimmäiset ystävyysuhteet ja opetellaan ryhmän pelisääntöjä. Hoitoajat valitsin siksi, että lapsi viettää suuren osan ajastaan hoidossa ja olen kiinnostunut siitä miten pitkät hoitopäivät voivat vaikuttaa lapsen arkeen ja hyvinvointiin.

Tutkimukseni teoriapohjana käytin Erik Allardtin (1976) kuuluisaa jaottelua hyvinvoinnin ulottuvuuksista. Teoriaosuudessa selvitan aluksi tutkimuksen taustaa. Taustatiedoissa olen selittänyt sellaisia asioita kuin, että mikä johti siihen, että valitsin aiheekseni vuorohoidon ja lasten hyvinvoinnin: entä mitä vuorohoito oikeastaan tarkoittaa ja kenellä sitä on mahdollisuus saada. Seuraavaksi kerron tarkemmin, mitä vuorohoito on ja miten se toimii osana suomalaista varhaiskasvatuksen palvelutarjontaa. Siitä siirryn erittelemään hyvinvoinnin ulottuvuudet, joihin olen koonnut tärkeimpiä asioita lasten hyvinvoinnin näkökulmasta tarkasteltuna. Näitä ulottuvuuksia ovat fyysinen, psyykkinen ja sosioemotionaalinen hyvinvointi. Teorian jälkeen kerron tutkimusprosessista, aineiston keruusta sekä analyysin tekemisestä. Aineiston keruussa käytin yksilöityä teemahaastattelua ja analyysissa käytin teemoittelua. Prosessikuvauksen jälkeen siirryn tutkimustuloksiin, jotka olen eritellyt kolmeen yläteemaan ja kahteen alateemaan kuuluviksi. Teemoja ovat hoitoajat (määrä ja pituus), sosiaaliset suhteet (vertaisiin ja henkilökuntaan) sekä uni ja rytmit. Tulosten jälkeen esitän vielä omia johtopäätöksiäni opinnäytetyön tekemisestä prosessina, teorian keräämisestä sekä empirian tuottamisesta.

2 LASTEN HYVINVOINTIA TYÖELÄMÄN EHDOLLA

Suomi on Euroopan kärkimaita tehtyjen työtuntien määrässä, sillä suomalainen tekee keskimäärin jopa 300 tuntia enemmän töitä vuodessa kuin esimerkiksi hollantilainen (Niemi 2010). Perheellisillä ihmisillä tämä vaikuttaa helposti suoraan myös lasten hoitopäivien pituuteen, mikäli lapsille ei ole muuta hoitopaikkaa kuin päiväkotia ja, jos molemmat vanhemmista käyvät kokopäivätyössä. Vuorotyö ei kuitenkaan ole ilmiönä uusi, sillä jo kauan esimerkiksi hoitoalan työntekijät, poliisit ja tehdastyöläiset ovat tehneet vuorotyötä (Statham & Mooney 2003, 2). Vuorotyön lisääntyessä perheellisillä myös lasten vuorohoito lisääntyy. Lasten pitkistä hoitopäivistä seuraa se, että yhä pienemmät lapset viettävät yhä suuremman osan ajastaan jossakin muualla kuin omassa kodissaan ja omien huoltajiensa kanssa (Mikkola & Nivalainen 2009, 15). Myös se, mihin aikaan kotona ollaan, on muuttunut sitä mukaa, kun vuorotyö on lisääntynyt: lapset ovat kasvavassa määrin hoidossa iltaisin, öisin ja viikonloppuisin.

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää ja tutkia sitä, millaista lasten fyysinen, psyykinen ja sosioemotionaalinen hyvinvointi on vuorohoitoyksikössä kasvattajien näkemyksen mukaan. Näistä kolmesta hyvinvoinnin ulottuvuudesta johdin kolme pääteemaa haastatteluille sen mukaan, mitkä näin lapsen hyvinvoinnissa tärkeimmiksi asioiksi. Näitä teemoja olivat hoitoajat, uni ja rytmit sekä sosiaaliset suhteet. Kasvattaja on henkilö, joka huolehtii lapsen perustarpeista tai hyvinvoinnista. Lähikasvattajina voivat toimia lapsen omien huoltajien lisäksi myös muut ihmiset, ja esimerkiksi päivähoitopaikat ja koulut toimivatkin tehokkaina kasvatus- ja opetusyhteisöinä. (Järvinen ym. 2009, 18-19.) Tässä tutkimuksessa kasvattajalla tarkoitan nimenomaan tutkimani yksikön hoitohenkilöstöä eli lastentarhanopettajia ja lastenhoitajia, jotka toimivat päivittäisessä vuorovaikutuksessa opetuksellisessa, kasvatuksellisessa ja hoidollisessa merkityksessä lasten kanssa.

Tutkimassani vuoropäiväkodissa suuri osa lapsista oli yksinhuoltajaperheiden lapsia. Yksinhuoltajaperheellä tarkoitetaan yleensä perhettä, jossa on vain yksi huoltaja sekä yksi tai useampia lapsia (Karling ym. 2008, 24). Yksinhuoltajaperheellä voidaan tarkoittaa kuitenkin myös perhettä, jossa

vanhemmat ovat eronneet ja lapsi asuu pääasiallisesti toisen vanhemman luona. Tällaisessa tilanteessa on kuitenkin todennäköistä, että toinen vanhempi maksaa elatusmaksuja ja tapaa lasta erikseen sovitulla tavalla. Tutkimassani yksikössä lapsia oli näistä molemmista perhetyypeistä sekä ydinperheistä. Jäljempänä puhuessani "yksinhuoltajasta" tai "yksinhuoltajaperheistä" tarkoitan sekä pelkästään yhden vanhemman luona asuvia lapsia että perheitä, joissa vanhemmat ovat eronneet, mutta yhteishuoltajuudessa. En halunnut lähteä erottelemaan lasten perhetaustoja liikaa, sillä tutkimuksessani on kyse lasten hyvinvoinnista eikä perheiden hyvinvoinnista. Koen kuitenkin välttämättömäksi esitellä hieman yksinhuoltajuutta, jotta tutkimustuloksia voidaan paremmin ymmärtää. Tämä sen vuoksi, että jossakin kontekstissa perhetausta voi vaikuttaa lapsen hyvinvointiin, kuten tulon tuloksissa esittämään.

Yksinhuoltajaperheiden arki voi olla monella tavalla hyvin erilaista kuin kahden huoltajan perheen arki. Taloudellinen tilanne on yhden huoltajan perheissä usein tiukka. Yksinhuoltajaperheiden köyhyys onkin kasvanut viimeisen 10 vuoden aikana huomattavasti ja vuonna 2012 jo joka neljäs yksinhuoltajaperhe on saanut toimeentulotukea (Yhden vanhemman perheet tilastoina). Huonoon taloudelliseen tilanteeseen voidaan etsiä ratkaisua esimerkiksi vuorotyön tekemisestä, jossa ansiot ovat paremmat kuin tavallisessa päivätyössä. Hakovirta (2008, 96) huomauttaa kuitenkin, että työnteko ei ole perheellisille vain taloudellisen toimeentulon turvaamisen välttämättömyys, vaan se myös edistää yksinhuoltajan omaa hyvinvointia. Työssään hän saa toteuttaa itseään ja ylläpitää sosiaalisia suhteitaan, mikä auttaa huoltajaa jaksamaan omassa arjessaan lapsen kanssa paremmin. Tällä tavoin yksinhuoltajan työnteko onkin perusteltu ja toivottava tekijä myös lapsen hyvinvointia ajatellen.

Vaihtelevien työaikojen lisäksi työvuorot vuorotyössä ovat usein pitkiä, sillä esimerkiksi sairaalan henkilökunta saattaa tehdä kahta vuoroa peräkkäin. Sairaalan jaksotyössä työvuoro voi olla enintään 10 tuntia ja yövuoro sovittaessa 14 tuntia (Terveyspalvelualan Liitto Ry. 2014, 6). Lisäksi vuorotyössä tulee ottaa huomioon yövuoron päälle tuleva nukkumapäivä, mikä tarkoittaa työntekijän oikeutta nukkua kahdeksan tuntia työvuoron jälkeen (Louhiranta 2014). Tällä on suora vaikutus myös lasten hoitopäivien pituuteen, mikäli lapselle ei ole muuta

hoitopaikkaa kuin päiväkotia. Pulkkinen (2002, 161) kirjoittaa, että pienten lasten isoäideistä noin puolet on vielä työelämässä, joten lapsia voi senkin vuoksi olla haasteellista saada hoitoon muualle kuin päiväkotiin. Kröger (2006, 90) muistuttaa myös siitä, että "vaikka hoivajärjestelyt yksinhuoltajan työaikana ja tavallisessa arjessa olisivat kunnossa, erikoistilanteet, kuten lapsen tai yksinhuoltajan sairastuminen tai lapsen erityistilanteet, voivat aiheuttaa hoidon järjestämiselle suuria vaikeuksia."

Tutkimuksessani olin kiinnostunut siitä, miten huoltajien tavanomaista pidemmät tai vaihtelevat työajat vaikuttavat lasten arkielämään ja erityisesti hyvinvointiin, kun lapset viettävät merkittävän osan arjestaan kodin sijaan päiväkodissa. Näillä perusteilla muodostin tutkimuskysymyksiksi:

- 1) Millaisena vuorolasten hyvinvointi näyttäytyy kasvattajien silmissä?
- 2) Mikä kasvattajia huolestuttaa lasten hyvinvoinnissa ja miten huolestuneisuuteen reagoidaan?
- 3) Miten lasten vuorohoito lisää tai tukee lasten hyvinvointia?

Vuorohoito on ilmiönä suhteellisen uusi, sillä esimerkiksi vielä toistaiseksi voimassa oleva päivähoitolaki ei vuorohoidon käsitettä tunne. Uudessa varhaiskasvatuslaissa vuorohoito tulee kuitenkin saamaan enemmän osuutta, mistä kerron lisää myöhemmässä luvussa. Vuorohoitoa on tutkittu verrattain vähän. Aiheesta on kuitenkin tehty melko monia pro gradu- ja opinnäytetöitä eri näkökulmista, joita tulenkin hyödyntämään omien tutkimustulosteni analysoinnissa. Vuorohoidon voidaan ajatella olevan merkki jostain suuremmasta kokonaisuudesta, mikä tässä tapauksessa on yhteiskunnan palveluiden vaateiden muuttuminen ympärivuorokautisiksi.

3 VUOROHOITO VARHAISKASVATUSPALVELUNA

Varhaiskasvatus määritellään pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaksi kasvatukselliseksi vuorovaikutukseksi, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 11). Päivähoidon on siis otettava huomioon ja edistettävä lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä tuettava lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä sekä uskonnollista kasvatusta (Järvinen ym. 2009, 89).

Varhaiskasvatuspalvelut ovat osa lapsi- ja perhepalveluita ja lapsiperheiden tukijärjestelmää. Kunnat on laissa velvoitettu huolehtimaan lasten päivähoidon järjestämisestä. (Järvinen ym. 2009, 97-98.) Suomessa on voimassa subjektiivinen päivähoito-oikeus, mikä tarkoittaa jokaisen lapsen yhdenvertaista oikeutta varhaiskasvatukseen. Laki lasten päivähoidosta (1973/36 2 §) asettaa päivähoidon järjestämiselle seuraavanlaiset tavoitteet:

Päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoitossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Päivähoidon tulee omalta osaltaan tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö.

Kunnallisella puolella lapsia voidaan hoitaa päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai ryhmäperhepäivähoidossa. Päivähoito voi olla kokopäiväistä, jolloin hoidossa ollaan enintään 10 tuntia vuorokaudessa, tai osapäiväistä, jolloin hoito kestää enintään viisi tuntia vuorokaudessa. Ympäri vuorokautisessa hoidossa ei kuitenkaan voida soveltaa näitä rajoja sellaisenaan ja joidenkin lasten kohdalla saattaa hoidossaolotunteja kertyä merkittävästi enemmän kuin olisi näiden rajojen mukaan sallittavaa (Vuorohoidon työryhmä 1999, 17). Yksityiset palveluntuottajat, seurakunnat ja järjestöt voivat tarjota vaihtoehtoisia päivähoitopalveluja perheille. (Päivähoito on osa varhaiskasvatusta.) Vuorohoitoa ei ole ollut mahdollista saada muissa palveluissa kuin päiväkodeissa, mutta uuteen varhaiskasvatustalakiin tullaan kirjaamaan vuorohoidon olevan järjestettävissä myös perhepäivähoidossa. Nykyinen päivähoitolaki sellaisenaan onkin melko lailla vanhentunut, eikä se ota vuorohoitoa tarvittavalla tasolla huomioon sen lisääntyneeseen kysyntään nähden.

Uudessa varhaiskasvatuslaissa vuorohoitoa ja sen järjestämistä tullaankin selkiyttämään, ja vuorohoidon harkinnanvaraisuutta tullaan korostamaan; "pykälään kirjattaisiin vakiintunut tulkinta vuorohoidon tarveharkintaisuudesta. Vuorohoitoa olisi järjestettävä ainoastaan lapselle, joka tarvitsee sitä lapsen vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi." (Hallituksen esitys eduskunnalle varhaiskasvatuslaiksi 2015, 70.)

Vuorohoito on kuitenkin osa varhaiskasvatusta, joten sitä koskevat samat lait, asetukset ja säädökset kuin muutakin varhaiskasvatusta. Vuorohoidon järjestäminen saattaa välillä vaatia nykyisen lain soveltamista, mitä tulee esimerkiksi hoitoaikoihin. Päivähoitoa koskevat useat lait ja asetukset, jotka sääntelevät esimerkiksi salassapitoa, kiinnipitämistä, päivähoitohenkilöstön määrää, lastensuojeluilmoitusta ja vastuuta lapsesta (Mahkonen 2012, 10). Keskeisimpiä varhaiskasvatuksen laatua ohjaavia sekä sen toteuttamista ja järjestämistä sääteleviä lakeja Suomessa ovat päivähoitolaki- ja asetus, lastensuojelulaki ja -asetus sekä sosiaalihuoltolaki- ja asetus (Järvinen ym. 2009, 201). Nämä kaikki lait tulee huomioida myös vuorohoidossa tarkasti. Vuorohoidossa onkin hyvä noudattaa erityistä herkkyyttä mitä tulee lapsen hyvinvointiin, sillä esimerkiksi lastensuojeluilmoituksiin liittyen vuorohoidossa voi tulla esiin sellaisia asioita, joita ei tavallisessa päivä-päiväkodissa välttämättä tulisi.

Vuorohoito on viime vuosina lisääntynyt merkittävästi, kun erityisesti nuorten ja naisten työelämä on muuttumassa tavanomaista poikkeavampaan suuntaan ja vanhempien poikkeavat (satunnaiset, lyhytaikaiset ja osa-aikaiset) työajat lisääntyvät (Vuorohoidon työryhmä 1999, 4). Palveluiden saatavuus niin sanottuna virka-aikana alkaa enenevässä määrin olla riittämätöntä ja joustoa tarvitaankin suuntaan ja toiseen. Naisvaltaisilla aloilla lisääntyvä kolmivuorotyö asettaa omat vaatimuksensa myös päiväkotien aukioloajoille. (Kauppi 2001, 27.) Aulan (2010) mukaan sesonkityön, keikkatyön, yötyön, iltatyön ja viikonlopputyön lisääntyminen johtuu osaltaan siitä, että talouden kasvua on haettu uudentyypisistä työjärjestelyistä ja joustavuudesta. Hän kärjistää, että elinkeinoelämän vaatimukset ovat ratkaisseet, eikä asioita ole pohdittu lasten näkökulmasta. On selvää, että työelämän muutokset vaikuttavat lasten vuorohoidon kysyntään.

Vaikka vuorohoidon kysyntä kasvaa sitä mukaa kun vuorotyön tekeminen lisääntyy, ei kaikille rajallisten resurssien vuoksi voida luvata hoitopaikkaa. Erityisen tarkkoja vuorohoitoyksiköissä ollaankin siitä, kenelle vuorohoitoa voidaan tarjota ja millä perusteella. Vuorohoitoa voidaan siis tarjota vain sellaisille perheille, joissa molemmat vanhemmat ovat estyneitä hoitamaan lapsia iltaisin, öisin ja viikonloppuisin työn tai opiskelun takia. Väärinkäytösten syntymistä vuorohoidossa pyritään ennaltaehkäisemään pitkälti antamalla informaatiota vanhemmille ja keskustelemalla heidän kanssaan. Vuorohoitoyksiköillä on myös oikeus pyytää työvuorolistoja työnantajalta, mikäli väärinkäyttöä on syytä epäillä. (Louhiranta 2014.)

4 HYVINVOINNIN MONET ULOTTUVUUDET

Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tärkeää on, että lapsi kokee tulevansa kuulluksi, nähdyksi sekä arvostetuksi ja hyväksytyksi omana itsenään. Tällä tavoin lapsi saa vahvistusta terveelle itsetunnolle. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 15.) Hyvinvoinnin määrittely ei ole kovinkaan yksiselitteistä ja varsinkin lasten kohdalla tällaisen abstraktin käsitteen määrittely voi olla hyvin haastavaa. Edellä hyvinvointi yhdistettiin kuulluksi ja nähdyksi sekä arvostetuksi ja hyväksytyksi tulemiseen, mutta jossakin muussa kontekstissa hyvinvoinnin voidaan nähdä olevan aivan jotain muuta. Voisikin sanoa, että hyvinvoinnille käsitteenä on yhtä montaa määritelmää kuin on määrittelijää. Siinä missä joku käsittää hyvinvoinnin onnellisuuden tunteeksi tai hyväksi oloksi voi joku toinen pitää hyvinvointia paljon laajempänä käsitteenä, joka pitää sisällään kaikki elämän osa-alueet.

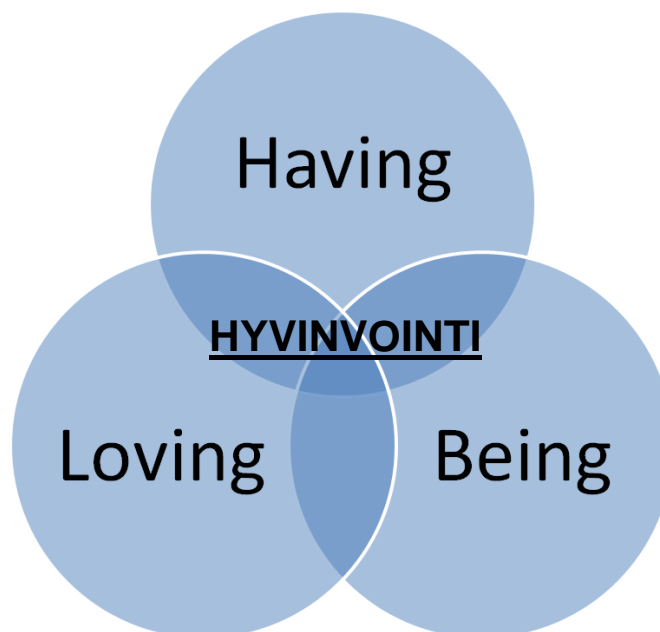
Hyvinvoinnin käsite onkin mahdollisesti yksi haastavampia määritelmiä arkikielessä selitettäväksi. Ehkä tunnetuimpia hyvinvoinnin määritelmiä ovat Maailman Terveysjärjestö WHO:n sekä suomalaisen sosiologi Erik Allardtin määritelmät. Hyvinvoinnin käsite arkikielessä yhdistetään helposti terveyteen ja elämänlaatuun. Hyvinvointi onkin tiiviissä yhteydessä elämänlaatuun, jonka Maailman terveystjärjestö WHO on määritellyt seuraavasti:

Yksilön käsitys omasta asemastaan siinä kulttuurin ja arvojärjestelmien kontekstissa, jossa hän elää suhteessa omiin tavoitteisiinsa, odotuksiinsa, normeihin ja huolenaiheisiinsa; se on laaja-alainen käsite, johon vaikuttaa monitahoisesti yksilön fyysinen terveys, psykologinen tila, henkilökohtaiset uskomukset, sosiaaliset suhteet sekä niiden suhde keskeisiin asioihin yksilön ympäristössä. (Introducing the WHOQOL instruments.)

Erik Allardt (1976, 9) on vallankumouksellisesti ottanut hyvinvoinnin käsitteen uudelleen tarkasteltavaksi huomattessaan, että se usein ajateltiin aineellisista resursseista koostuvaksi, vaikka hyvinvointi on tosiasiasa merkittävästi monisäikeisempi ilmiö. Hänen uudelleenmäärittelynsä tuotti sen ajatuksen, mikä vielä nykyäänkin lienee yksi tunnetuimpia hyvinvointia kuvaavia käsityksiä. Tämä jako hyvinvoinnin ulottuvuuksiin on Having (elintaso kuvaava), Loving

(yhteissyssuhteita kuvaava) sekä Being eli vieraantumisen vastakohta. Tätä ajatusta hyödynnän myös omassa työssäni, kun määrittelen hyvinvointia. Työ kuitenkin perustuu lasten hyvinvointiin, joten olen käsitellyt näitä hyvinvoinnin ulottuvuuksia lasten näkökulmasta sillä tavalla, että Having tarkoittaa tässä työssä fyysistä hyvinvointia, Loving sosioemotionaalista hyvinvointia ja Being psyykkistä hyvinvointia. Näitä ulottuvuuksia olen yrittänyt pohtia mahdollisimman monimuotoisina ilmiöinä ottaen huomioon kaikki asiat, joiden koen itse olevan näkyvimpiä ja tärkeimpiä nimenomaan lapsen hyvinvoinnin tuottamisessa.

Hyvinvointia määritellessä on vaikea erotella siihen liittyviä ulottuvuuksia, sillä ne linkittyvät tiukasti toisiinsa. Ihmisen voidaankin sanoa olevan psyko-fyysis-sosiaalinen kokonaisuus, jonka toimintaan vaikuttavat kaikki psyykkiset, fyysiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät (Eronen ym. 2005, 35). Kun kaikki nämä em. ulottuvuudet ovat tasapainossa, voidaan puhua kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista. Alla olevassa kuviossa olen havainnollistanut hyvinvoinnin ulottuvuudet Erik Allardtin määritelmää mukailleen.

Kuvio 1. Hyvinvoinnin ulottuvuudet

On yleistä, että lapsen kohdalla hyvinvoinnin sijaan puhutaan yleisesti hyvästä lapsuudesta, onnellisuudesta tai myönteisistä kasvuedellytyksistä. Tässä on vaarana, että sitä, mikä kehittyy hyvin ja myönteisesti, ei tuoda ilmi. Tavallisesti hyvinvointi käsitetäänkin ulkoisina puitteina, perheen toimeentulona ja ajankäyttönä, terveytenä sekä viihtyisänä ja turvallisena elinympäristönä. (Lapsuuden ja nuoruuden etiikka sosiaali- ja terveystieteillä 2013, 8.) Hyvinvoinnin määrittely ja etenkin sen jakaminen tiettyihin luokkiin on hankalaa, eikä aina välttämättä vastaa todellisuutta. Haluan seuraavissa alaluvuissa hieman kuitenkin eritellä sitä, mitä nämä ulottuvuudet voisivat lapsen hyvinvoinnissa merkitä.

4.1 Fyysinen hyvinvointi

Fyysisellä hyvinvoinnilla tarkoitan Allardtin määritelmän Having -osuutta, jossa hän liittää elintason fyysiseen hyvinvointiin. Fyysisen hyvinvoinnin voisikin ajatella koostuvan pääasiassa ihmisen fysiologisten tarpeiden, kuten nälän, janon, lämmön, ilman sekä perusturvallisuuden täyttämisestä. Lapsilla, etenkin pienillä, tämä voikin hyvin kattaa lapsen fyysisen hyvinvoinnin tunteen. Näiden lisäksi on kuitenkin otettava huomioon vielä monia muita asioita, kuten terveys, virkistys ja vapaa-aika sekä vaatetus (Allardt 1976, 40). Lapsilla nämä nousevatkin päiväkodin arjessa nopeasti esiin. Esimerkiksi päivän ulkoiluja varten täytyy lapsella aina olla asianmukaiset vaatteet mukana, päivän aikana järjestetään ohjelmaa, joka käy Allardtin määritelmän virkistyksestä, taudit päiväkodissa leviävät nopeasti, mikä vaikuttaa myös lapsen terveyteen. Leikkiaikaakin täytyy päivän aikana järjestää runsaasti, jotta lapsi saa toteuttaa itseään sekä tehdä työtään. Kaikki nämä siis näkyvät lapsen arjessa ja ovat välttämättömyyksiä lapsen fyysisen hyvinvoinnin kannalta.

Maslow'n tarvehierarkian mukaan ihmisen onnellisuus ja hyvinvointi koostuu kuudesta kohdasta: perustarpeista, turvallisuudesta, liittymisestä, arvostuksesta, itsensä toteuttamisesta sekä tietämisestä (Ojanen 2009, 18-19). Näiden kaikkien voidaan nähdä olevan perusedellytyksiä lapsen hyvinvoinnissa. Pieni lapsi on tyydytetty, kunhan hän saa ravintoa, lämpöä, syliä ja turvallisen lähiympäristön. Isommilla lapsilla näiden rinnalle tärkeinä asioina nousevat ystävyysuhteet,

kuuluminen ryhmään ja itsensä tärkeäksi tunteminen, leikki sekä tietoisuus siitä, että päivät kuluvat samalla tavalla ja, että aikuiset ovat vastuussa arjen sujumisesta. Rutiinit, rakkaus ja rajat ovat niitä, mitkä tuottavat lapselle jo fyysistäkin hyvinvointia, mutta ne tuottavat mittavassa määrin myös sosioemotionaalista ja psyykkistä hyvinvointia. Eräs tärkeimmistä fyysistä hyvinvointia tuottavista asioista on uni. Unen laatu ja riittävyys ovat suorassa yhteydessä lapsen kognitiivisiin toimintoihin, ja jo pienikin univaje heikentää oppimista ja keskittymistä sekä aiheuttaa väsymystä (Siren-Tiusanen 1996, 53). Juuri unen tärkeyden vuoksi halusin nostaa sen yhdessä rytmien kanssa yhdeksi pääteemoistani haastatteluissa.

4.2 Sosioemotionaalinen hyvinvointi

Sosioemotionaalilla hyvinvoinnilla tässä tarkoitan Allardtin määritelmän Loving -osuutta. Sanasta "loving" tulee mieleen rakkaus ja läheisyys sekä ihmissuhteet ja itsensä tunteminen tärkeäksi. Nimenomaan näiden asioiden voidaankin arkikielessä ajatella tuottavan sosioemotionaalista hyvinvointia, jossa sosio viittaa sosiaalisuuteen ja ihmissuhteisiin sekä emotionaalinen tunne-elämään ja -ajatteluun. Sosiaalisuus ja sosiaaliset suhteet ovatkin tärkeä osa päiväkotikäisen lapsen elämää, sillä kyseisessä iässä sosiaalisuuden muodostuminen ja ystävyyssuhteiden solmiminen on kovin vilkasta. Sosiaalisuuden kehittyminen on lapsen tulevaisuuden ihmissuhteiden kannalta tärkeää, sillä ryhmässä lapsi oppii muokkaamaan omia tavoitteitaan ryhmän tavoitteisiin sopiviksi. Hän myös tutustuu ryhmän normeihin mitä tulee työnjakoon, toimintatapoihin ja sovittuihin sääntöihin. Lisäksi jo ryhmään kuulumisen itsessään vahvistaa lapsen perusturvallisuutta. (Pulkkinen 2002, 112.)

Lapselle voi olla vaikeaa jäädä hoitoon ja monet vanhemmat joutuvatkin jättämään itkeviä lapsia taakseen lähtiessään töihin. Onkin kiistämätön fakta, että pienet lapset ikävöivät toisinaan töissä olevia vanhempiaan ja kaipaisivat enemmän vanhempiensa läsnäoloa (Rönkä ym. 2005, 172). Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisun mukaan nykyinen yhteiskunnallinen tilanne tekee sen, että vanhemmat kuormittuvat helposti, eikä aikaa ja aitoa läsnäoloa löydy lapsille riittävästi

(Lapsuuden ja nuoruuden etiikka sosiaali- ja terveysalalla 2013, 18). Mielenkiintoista onkin se, että lapset, jotka määrittelevät perheensä köyhäksi, eivät koe saavansa riittävästi aikaa ja huomiota vanhemmiltaan (Pelastakaa lapset 2015, 4). Voidaanko siis ajatella, että yksinhuoltajien perheissä, joissa taloudellinen tilanne voi olla huomattavasti tiukempi, lapset eivät koe saavansa tarpeeksi huomiota vanhemmiltaan?

Huomion saamisen vähyys omilta vanhemmilta ja pitkät päivät hoidossa voivat etenkin pienillä lapsilla johtaa nopeaan kiintymiseen oman ryhmän kasvattajahenkilöstöön. Päiväkodissa kuitenkin on yleisesti ottaen melko suuret ryhmät eikä kasvattajilla välttämättä riitä päivässä tarpeeksi aikaa jakaa kaikille lapsille sitä yksilöllisesti siinä mittakaavassa, jossa haluaisivat. Tällaisessa tilanteessa lapsille nousevat kaverit suureksi tueksi ja turvaksi, jonka avulla päivät kuluvat päiväkodissa mukavasti. Päiväkoti-aika onkin lapsille tärkeää ystävyys-suhteiden muodostamiseen tarvittavien taitojen kehittämisessä sekä ensimmäisten ystävyyden kokemusten saamisessa. Riskinä ystävyys-suhteiden luomisessa on kuitenkin, että joku jää ulkopuolelle ja syrjäytyy. (Koivula 2013, 34.) Syrjäytyminen tarkoittaa ryhmien ulkopuolelle jäämistä sekä itsensä tuntemista hyödyttömäksi ja merkityksettömäksi (Pulkinen 2002, 113). Näiden perusteluiden vuoksi halusin perehtyä enemmän käytännön sosioemotionaaliseen hyvinvointiin, minkä vuoksi valitsin sosiaaliset suhteet yhdeksi pääteemoistani haastatteluissa.

4.3 Psyykinen hyvinvointi

Psyykkisen hyvinvoinnin tässä liitän Allardtin Being -käsitteeseen eli itsensä toteuttamisen muotoihin. Lapselle onkin tärkeää saada tunne siitä, että hän on hyvä jossakin ja, että myös vaikeudet ovat ylitettävissä (Karling ym. 2008, 22). Positiivisesta näkökulmasta itsensä toteuttaminen on henkilökohtaista kehitystä, negatiivisesta näkökulmasta tarkasteltuna se viittaa syrjäytymiseen tai vieraantumiseen yhteisöstä. Itsensä toteuttamisen osatekijöitä ovat korvaamattomuus, status, mahdollisuudet harrastuksiin ja vapaa-aikaan sekä mahdollisuudet poliittiseen osallistumiseen. (Konu 2002, 20.)

Kaikkia näitä osatekijöitä ei täysin voi yhdistää lapsen arkeen, sillä esimerkiksi poliittinen osallistuminen on lapselle melkoisen hankalaa. Tosin, myös lapset nykyaikana haluavat ääntään entistä enemmän kuuluviin, ja joku voi olla hyvinkin kiinnostunut etenkin itseään koskeviin päätöksiin vaikuttamisesta. Lapselle tulee antaa mahdollisuus toteuttaa itseään harrastusten kautta, missä aikuinen voi varmasti parhaiten tukea lasta viemällä häntä harrastuksiin ja tukemalla siinä rahallisesti. On kuitenkin muistettava myös se, että lapsikin tarvitsee myös vapaa-aikaa, eikä arjen ole hyvä koostua hoitopäivistä ja harrastuksista: myös kotonaoloaikaa tulee vaalia ja arvostaa. Lapsen statuksesta puhuttaessa tärkeintä on muistaa se, että ihminen tarvitsee ympärilleen ihmisiä ja ryhmiä, mihin kuulua. Tämä nousee esiin myös lapsen hyvinvoinnista puhuttaessa, sillä lapselle on tärkeää löytää oma paikkansa ryhmässä ja saada hyväksyntää ja arvostusta osakseen. Usein juuri ryhmässä lapsi saakin itsensä korvaamattomaksi tuntemisen tunteen, mikä vaikuttaa lapsen psyykkiseen hyvinvointiin merkittävässä määrin.

Lapsen psyykkisen hyvinvoinnin kannalta on oleellisen tärkeää pitää kiinni lapselle tärkeäksi muodostuneista rutiineista. Matilainen (2008, 23) huomauttaa rutiinien rakentavan lapsen perusturvallisuutta, sillä ne "jäsentävät lapsen päivää ja auttavat lasta rakentamaan sen tapahtumista mielekkään kokonaisuuden." Rutiinit tuovat lapselle turvallisuutta ja luottamusta aikuisiin, jotka huolehtivat lapsen arjen sujumisesta. Ilman rutiineja lapsen arki saattaa näyttää pelottavalta ja turvattomalta, ja lapsen perustarpeita on vaikea tyydyttää, mikäli rutiinit arjesta ja tekemisistä puuttuvat tai ovat muuten tyydyttymättömät. Hansson & Oscarsson (2005, 13) tuovat lasten rutiineihin vanhempien näkökulman: "...pitäydymme kiinteisiin rutiineihin, lähinnä ruoka- ja unikysymyksissä. Teemme niin sekä itsemme vuoksi että siksi, että lapsista tulee rauhallisempia, kun he huomaavat, että arjessa on tietty rakenne." Rutiinit eivät siis paranna vain lapsen elämänlaatua, vaan se helpottaa koko perheen arkea.

Lapsen hyvinvoinnissa tulee siis ottaa monia asioita huomioon, ja hyvinvointi on monien tekijöiden ja ulottuvuuksiensa summa. Mikäli yksi osa-alue elämässä ei ole kunnossa, voi hyvinvointi kokonaisuutena horjua. Lapselle on tärkeää antaa tilaa, lämpöä, rakkautta, aktiiviteetteja ja rauhaa hyvässä suhteessa. Kuuntelemalla

lasta ja toimimalla kuulemansa perusteella voi lapselle antaa paljon hyvää oloa ja helpottaa arjen sujumista.

5 TEEMAHAASTATTELUJA JA TEEMOITTELUA

Tutkimukseni on tyypiltään kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka lähtökohtana toimii todellisen elämän kuvaaminen ja, jonka pyrkimys on löytää tai paljastaa tosiasioita sen sijaan, että todentaisi jo olemassa olevia väittämiä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161).

Laadullisessa tutkimuksessa käytetyimpiä aineistonkeruumenetelmiä ovat haastattelu, kysely, havainnointi sekä erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto. Itse päädyin käyttämään tutkimukseni aineistonkeruumenetelmänä haastattelua siitä yksinkertaisesta syystä, että ihmisen ajatuksia ja toimintatapoja tutkittaessa on järkevää kysyä asiasta häneltä itseltään. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 71-72.) Haasteellista tässä menetelmässä on se, että haastateltavan taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia saattaa heikentää haastattelun luotettavuutta (Hirsjärvi ym. 2009, 206). En kuitenkaan uskonut tässä tutkimuksessa olevan sitä vaaraa, sillä nimettömänä vastaaminen ja yhteisellä asialla lasten hyvinvoinnin puolesta oleminen varmasti edesauttoivat rehellisten vastausten antamista.

Valitsemani haastattelutapa oli puolistrukturoitu haastattelu eli teemahaastattelu. Kolme valitsemaani yläteemaa, joista olin erityisen kiinnostunut, olivat 1) Hoitoajat, 2) Uni ja rytmit sekä 3) Sosiaaliset suhteet. (Ks. liite 2.) Kaksi yläteemaa pilkoin vielä kahteen alateemaan, jotta analyysin tekeminen ja teemojen erittely olisi analyysivaiheessa helpompaa ja selkeämpää eritellä johdonmukaisesti. Nämä alateemat olivat 1) Hoitoajat -teemassa hoitopäivien a) pituus sekä b) määrä ja 3) Sosiaaliset suhteet -teemassa lasten a) vertaissuhteet ja b) suhteet henkilökuntaan.

Teemahaastattelusta puuttuu strukturoidulle lomakehaastattelulle luonteenomainen tarkka muoto ja järjestys, mutta se ei ole täysin vapaa niin kuin syvähaastattelu (Hirsjärvi & Hurme 2001, 48). Tämän koin erityisen hyväksi siksi, että tiedossani oli jo teemat ja aihe-alueet mistä ja miten kysyin. Olin myös tehnyt itselleni listan jo valmiiksi rakennettuja kysymyksiä, jotta en unohtaisi kysyä mitään tutkimukseni intresseihin liittyvää erityisen tärkeää asiaa. En kuitenkaan ollut täysin sidottu kysymysten asetteluun ja järjestykseen, vaan pystyin vastausten mukaan muuttamaan esimerkiksi sitä, missä järjestyksessä kysymykset kysyin.

Tällä tavalla sain haastattelutilanteesta luonnollisemman ja keskustelunomaisemman.

Aineiston tutkimukseeni keräsin melko tiiviissä tahdissa, sillä haastattelut toteutin kahden viikon aikana. Kohderyhmäni koostui 13 henkilöstä, jotka edustivat kuuden eri koulutuksen saaneita ammattilaisia yhdessä päiväkodissa. Sitä, montako haastateltavaa tutkimukseeni tarvitsen, mietin kauan. Itselleni ei ollut niinkään tärkeää se, että saisin mahdollisimman monta haastattelua, vaan se, mitä laadullisessa tutkimuksessa voidaan yleisestikin pitää tärkeänä. Panostin siis siihen, että henkilöt, joilta tietoa kerätään, tietävät tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman paljon tai, että heillä on kokemusta asiasta (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85).

Eriytyisen tyytyväinen tutkimuksessani olin sen saavuttamaan saturaatioon. Saturaatiolla tarkoitetaan tilannetta, jossa aineisto alkaa toistaa itseään ja tiedonantajat eivät tuota tutkimusongelman kannalta enää mitään uutta tietoa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 87). Tutkimukseni aineistossa haastateltavien tuottama tieto oli hyvin yhteneväistä, sillä usean teeman ja kysymyksen kohdalla sain haastateltavilta hyvin samankaltaiset vastaukset.

Haastateltavat olivat koulutukseltaan lastentarhanopettajia, päivähoitajia sekä lähihoitajia. Näiden lisäksi haastateltavista löytyi yksi päiväkotiapulainen, psykiatrian sairaanhoitaja sekä sosiaalikasvattaja. Ajallisesti haastattelut kestivät 10-45 minuuttia ja työkokemusta vuorohoidosta haastateltavilla oli 2-15 vuotta. Tärkeänä tutkimuksen tulosten kannalta pidin laajaa koulutus- ja kokemustaustaa, mikä toteutuikin mielestäni tyydyttävällä tasolla. Haastatteluiden keston laaja skaala tuli itselleni yllätyksenä, sillä osa haastateltavista oli hyvin puhelias, osa hyvin vähäsanaisia. Tämän vuoksi koin, että olisi ollut hyvä tehdä joitakin koehaastatteluja ennen varsinaisia haastatteluja (Hirsjärvi ym. 2009, 211). Tällä tavalla olisin ehkä osannut keksiä enemmän tarkentavia kysymyksiä ja saanut lyhyimpiin haastatteluihin lisäpituutta ja -sisältöä.

Haastattelut äänitin nauhalle, sillä koin parhaaksi, että en tee muistiinpanoja haastattelun aikana. Tämä sen takia, jotta haastateltava tai oma keskittymiseni ei häiriintyisi. Tällä tavoin varmistin myös sen, että voisin keskittyä täysin siihen, mitä

haastateltava minulle kertoo ja sen myötä voisin esittää myös tarkentavia kysymyksiä. Haastatteluiden jälkeen litteroin eli kirjoitin aineiston puhtaaksi sanasta sanaan. Vaikka toteutin haastattelut teemojen mukaan, niin koin parhaaksi litteroida koko kerätyn aineiston, jotta mitään olennaista aineistomateriaalia ei jäisi puuttumaan. (Hirsjärvi ym. 2009, 222.) Litteroituna aineistoa kertyikin 51 tekstisivua, joten materiaalia oli kattavasti.

Aineiston analyysiin käytin teemoittelua, jolla saadaan järjestettyä kerätty aineisto johtopäätösten tekemistä varten ja etsittyä tekstin merkityksiä. Aineiston sisällönanalyysimenetelmistä parhaaksi koin teemoittelun siksi, että kun aineiston keruu on tapahtunut teemahaastattelulla, helpottuu aineiston jäsentely, kun aineistossa on jo olemassa tietyt teemat. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 93; 103-104.) Analyysini lähtökohtina käytin siis kolmea jo aikaisemmin mainittua pääteemaa sekä neljää alateemaa, joiden perusteella olin rakentanut haastattelurungon.

Kertynyttä aineistoa on luettava kokonaisuutena ja sitä on luettava useaan kertaan. Aineiston lukemiseen kannattaakin varata aikaa niin paljon, että sitä voi lukea useaan otteeseen. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 143.) Omassa tutkimuksessani varasin kertyneen aineiston tutustumiseen aikaa useita viikkoja, jolloin sain mahdollisuuden ottaa välillä etäisyyttä aineistoon ja välillä lukea sitä tiiviimmin. Tämä oli mielestäni hyvä lähestymistapa, sillä aina palatessani aineistoon sain sen tutkimiseen uutta perspektiiviä.

Aineistoa tutkin haastatteluiden tekojärjestyksen mukaan, haastateltavien koulutustaustan mukaan sekä haastateltavien työkokemuksen mukaan. Näistä etsin eroavaisuuksia ja yhteneväisyyksiä - näkivätkö esimerkiksi kaikki lähihoitajakoulutuksen saaneet lasten hyvinvoinnin samalla tavalla tai vaikuttiko työkokemus haastateltavien näkemyksiin. Tästä en kuitenkaan suuria yhteyksiä löytänyt, vaan vastaukset olivat hyvin samantyyllisiä ikään, koulutustaustaan ja työkokemukseen katsomatta.

Aineiston analysoinnissa käytin värikoodausta, eli kävin haastattelut läpi yksi kerrallaan ja merkitsin jo aikaisemmin määriteltyihin teemoihin liittyvät vastaukset omilla väreillään. Jokaisen ylä- ja alateeman koodasin omilla väreillään ja lopuksi käytin leikkaa-liimaa -menetelmää, jolla kokosin kaikki saman teeman alaiset

vastaukset aina yhdelle paperille. Tällä tavoin minun oli helppo löytää jokaiseen teemaan kuuluvat vastaukset ja koota ne omaan tulososioonsa.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimien eettisten periaatteiden mukaan tutkimukseen osallistumisen tulee olla vapaaehtoista sekä perustua riittävään tietoon. Tutkittavan tulee antaa suostumuksensa suullisesti tai kirjallisesti, mutta myös käytöksestä tulkittavissa oleva suostumus on sitova, jos tutkittava on esimerkiksi vastannut kohteliaaseen haastattelupyyntöön myöntävästi. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2009, 4.) Oman tutkimukseni tekemistä varten otin ensimmäisen kerran keväällä 2014 yhteyttä tutkimaani yksikköön, jolloin sain suostumuksen ja kiinnostuksen osoituksen yksikön johtajalta. Tuolloin tulkitsin johtajan sähköpostista, että yksikkö kokonaisuudessaan sitoutuu tutkimukseen, joten yksittäisiä kirjallisia suostumuksia en haastateltavilta kerännyt. Ilmoittautumiset ja halukkuuden tutkimukseen osallistumisesta sai ilmoittaa suoraan johtajalle toimittamaani listaan nimensä kirjoittamalla; osallistuminen oli täten täysin vapaaehtoista. Taustatiedon tutkimuksesta haastateltavat saivat lähettämästäni saatekirjeestä, jossa kerroin tutkimuksen aiheen, taustan, haastatteluaiakataulut ja tutkimuksen valmistumisajankohdan. Saatekirjeessä oli myös ilmoitettu se, että tutkimani yksikkö tulee saamaan kopion valmiista työstä omaan käyttöönsä.

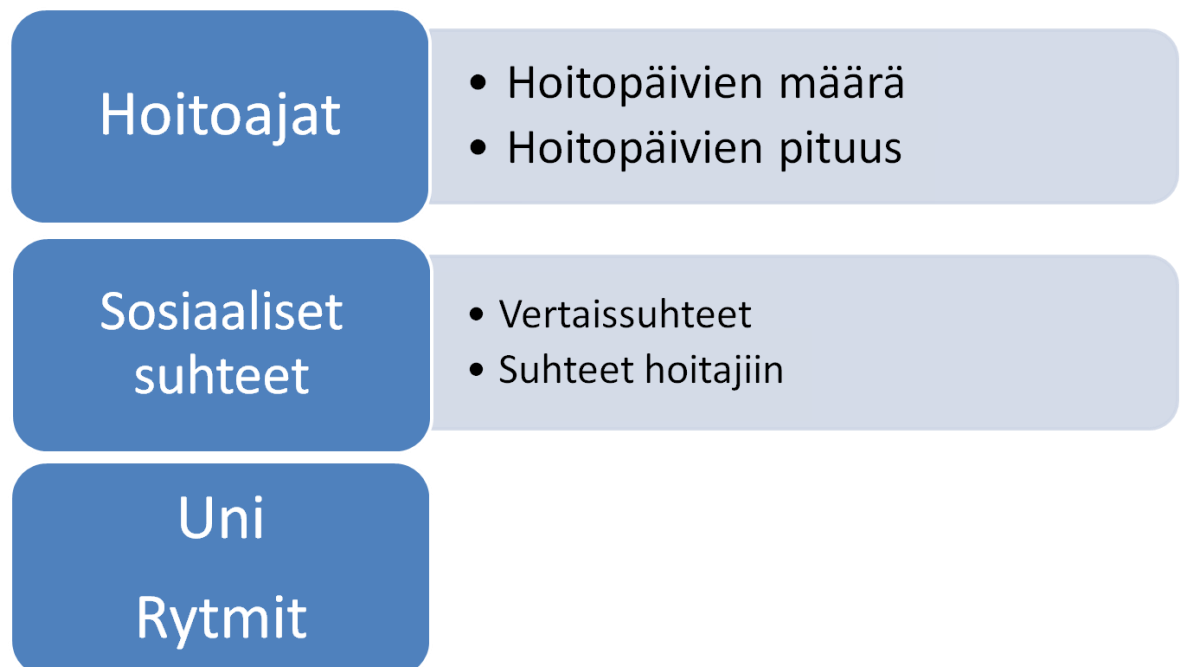
Tutkimuslupahakemuksen lähetin kesän 2014 alussa ja parin viikon sisään siitä sain tutkimusluvan. Tutkimukseni missään vaiheessa en ole maininnut yhteistyökumppaninani toimineen päiväkodin nimeä enkä kuntaa, jossa kyseinen päiväkotij sijaitsee. Tutkimukseen osallistuneet henkilöt eivät ole tuloksista tunnistettavissa. Pitämällä tutkittavien identiteetin salassa vältin vahingot, joita väärällä tai huolimattomalla säilyttämällä tai raportoinnilla olisi saattanut tulla. Jo saatekirjeessä tein selväksi sen, että tutkittavien itsemääräämisoikeus toteutuu tutkimuksen osalta sillä tavalla, että heillä on oikeus ja velvollisuus ilmoittaa, mikäli jotakin heidän sanomaansa ei saa suoraan tutkimuksessa lainata tai muuten käyttää. Kaiken tutkimuksen aineiston säilytin tutkimuksen valmistumiseen asti asianmukaisesti siten, että aineistoon ei ole ollut ulkopuolisilla pääsyä. Kaiken aineiston hävitin silppuamalla tutkimuksen valmistumisen ja siitä saamani arvioinnin jälkeen. Tällä tavoin varmistin yksityisyyden ja tietosuojan säilymisen.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Haastattelurunkoon (ks. liite 2) muodostin kolme selkeää yläteemaa, joihin liittyen kokosin listan avoimia kysymyksiä. Kysymykset olivat lähinnä muistilistana itselleni, enkä halunnut noudattaa niiden järjestystä tai muotoilua liian tiukasti. Haastatteluissa siirryinkin teemasta toiseen ja muutin kysymysten järjestystä sen mukaan miten haastateltavat vastasivat.

Käyttämiäni yläteemoja olivat 1) Hoitoajat, 2) Uni ja rytmit sekä 3) Sosiaaliset suhteet. Ensimmäinen yläteema eli hoitoajat jakaantui hyvin selkeästi kahteen alateemaan, joita olivat a) Hoitopäivien pituus ja b) Hoitopäivien määrä. Kolmas yläteema jakaantui niin ikään kahteen alateemaan: a) Lasten vertaissuhteet sekä b) Lasten ja henkilökunnan väliset suhteet. Uni ja rytmit oli sen sijaan sellainen yläteema, jota en halunnut liikaa lähteä erittelemään ja jaottelemaan alaluokkiin. Tämä siksi, että vuorolasten kohdalla nämä kaksi asiaa voivat linkittyä tiiviisti yhteen ja uni onkin useilla (etenkin pienillä) lapsilla se rytmejä ja rutiineja määrittävä tekijä. Seuraavassa kuviossa olen vielä havainnollistanut käyttämäni teemat luokittain.

Kuvio 2. Käytetyt teemat

Ennen tulosten esittämistä teemoittain halusin vielä selventää tutkimuksen lähtökohtia. Edellä olen puhunut paljon siitä, että tutkimani yksikön lapsista suuri osa on yksinhuoltajaperheiden lapsia. Tässä kohtaa tulee kuitenkin huomata, että kaikki tutkimani yksikön lapset eivät suinkaan tule yksinhuoltajaperheistä, vaan hoidossa on myös tavallisen ydinperheen lapsia. Kahden huoltajan perheestä tulevat lapset kuitenkin tarvitsevat harvemmin vuorohoitoa kuin yksinhuoltajaperheiden lapset, ja siksi olen työssäni korostanut yksinhuoltajien lasten vuorohoidon tarvetta. Tämä nousi myös monissa haastatteluissa esiin, ja monet haastateltavista korostivatkin vuorohoitolasten perhetaustan olevan usein yksinhuoltajaperhe.

Olen toteuttanut tutkimukseni kasvattajien näkökulmasta, joten tutkimustulokset olen esittänyt sen mukaan, millaisia vastauksia olen kasvattajilta saanut. Tutkimuksessa oli mukana koko päiväkodin henkilökuntaa, eli vastaajia on ollut sekä päiväryhmistä että vuorohoitoryhmästä. Haastattelukysymyksiä en rajannut koskemaan mitenkään tiettyyn aikaan (esimerkiksi vain öisin) hoidossa olevia lapsia, vaan esitin kysymykset siinä muodossa, että ne koskevat koko päiväkodin lapsia, jotka vuorohoitoa tarvitsevat. Teoriassa esittelemäni hyvinvoinnin ulottuvuudet fyysinen, psyykkinen ja sosioemotionaalinen olivat hankalia liittää keräämääni aineistoon sellaisenaan, sillä esimerkiksi kysymys "millainen on vuorohoitolapsen fyysinen hyvinvointi" olisi saattanut olla vaikea vastattava. Siksi olen jo kysymyksen tekovaiheessa käyttänyt muotoa "onko olemassa jotain erityisyyksiä vuorohoitolasten hyvinvoinnissa, esimerkiksi fyysisessä tai sosioemotionaalisessa hyvinvoinnissa." Tähän kysymykseen sain eräänä esimerkkinä alla olevan vastauksen, joka toistui lähes jokaisessa haastattelussa. Tämä osaltaan selittää esiin tuomieni teemojen valintaa sekä hyvinvoinnin ulottuvuuksien erittelyn haastavuutta.

...niin, jos aattelee vuorolasta, niin jotku fyysiset jutut niin ihan epäsäännöllisyys, sehän tekee ihan molempiin, että fyysisesti, jos sulla on lyhyitä yöunia. Meet illalla myöhään kotiin ja aamulla aikaiseen aamuun, niin se vaikuttaa kyllä ihan molempiin (fyysiseen ja sosioemotionaaliseen hyvinvointiin). Haastateltava 3

6.1 Hoitoajat

Kuten aikaisemmin olen todennut, kokopäivähoidolla tarkoitetaan korkeintaan 10 tuntia kestävää hoitoa ja osapäivähoidolla tarkoitetaan hoitoa, joka kestää korkeintaan viisi tuntia vuorokaudessa. Fakta on kuitenkin se, että vuorohoitolapsilla etenkin kokopäivähoidon lain määrittelemä raja on häilyvä. Esimerkiksi Hallituksen esityksessä eduskunnalle varhaiskasvatuslaiksi (2015, 66) vuorohoidon järjestämisestä sanotaan seuraavaa:

Lapsen etu ei ole viettää toimintayksikössä liian pitkiä päiviä, ja yleisimmin lapsen vanhempien tai muiden huoltajien työ -tai opiskelupäivät matkoineen eivät edellytä kymmentä tuntia pitempään varhaiskasvatukseen osallistumista. Toisaalta esimerkiksi vuorotyön työajat taikka yksinhuoltajuus voi johtaa tilanteisiin, että kymmenen tunnin hoitoaika joudutaan ylittämään. Tämän vuoksi säännöstä ei edelleenkään kirjoitettaisi ehdottomana.

Lasten hoitopäivien pituus nousi vahvasti esiin myös tutkimuksessani, kun jokainen haastateltava osoitti huolta lasten pitkistä hoitopäivistä ja niiden suuresta määrästä. Moni haastateltava nosti esiin myös oman huolensa ja ajatuksensa siitä, miten lasten pitkät hoitopäivät ja hoitopäivien suuri määrä vaikuttaa lapsen ja hänen vanhempansa keskinäiseen suhteeseen, kun yhteinen aika saattaa olla välillä tiukilla: "...on niin kun sellanen ajatus, että millon lapset ja vanhemmat sitte sitä niinku omaa suhdettaan niinku luo ja hoitaa..." (Haastateltava 12.) Huolta tämä herätti erityisesti pienten lasten kohdalla, jotka vasta muodostavat kiintymyssuhdetta lähiaikuisiinsa.

...että jotenki tietysti miettii sitä, ku on yön yli ero äidistä, silloin kun on yhdeksän kuun... näin omas pääs ajatellen tuntuu, että... että se ei voi olla kauheen hyväksi. Haastateltava 11

...sitte, jos on ihan yksvuotiaita lapsia, jotka saattaa olla 12-14 tuntia hoidossa niin... sitä tietysti miettii. Että... että jotenki... että muistaako se lapsi edes millekää se äiti näyttää. Haastateltava 12

Kasvattajat olivat selkeästi miettineet ratkaisuja jälkimmäisessä lainauksessa kuvattuun ongelmaan, sillä eräs kasvattaja totesi siihen olevan keinona esimerkiksi vanhempien kuvien katselemisen hoitopäivän aikana. Palviainen

(2007, 71) on myös löytänyt hyvän keinon helpottaa lasten ikävää hoitopäivän aikana kokien hyväksi "sen, että pitkien hoitovuorojen aikana lapsilla on mahdollisuus olla yhteydessä vanhempiin."

Täytyy kuitenkin muistaa, että hoitoa tarvitsevien alle yksivuotiaiden osuus on pieni, ollen vuonna 2010 586 lasta eli 1 prosentti sen ikäisistä (Säkkinen & Kuoppala 2010, 3). Kasvattajia toinen kovasti huolestuttava asia olivat pitkät hoitopäivät, jotka niin ikään herättivät huolta etenkin hyvin pienten lasten kohdalla. Moni nostikin esiin nimenomaan pienten lasten pitkien hoitopäivien olevan huolestuttava ilmiö. Pienten lasten pitkissä hoitopäivissä ajatuksia herättää se, että Keltikangas-Järvisen (2012, 86) mukaan "alle 3-vuotias lapsi kestää sopivan kokoisessa ryhmässä ilman stressiä kuuden tunnin pituisen hoitopäivän." Tämä saa miettimään sitä, että mitä jos alle 3-vuotias on tuplasti pidemmän päivän hoidossa, kuin tutkimusten valossa olisi suotavaa? Alle 3-vuotiaan hoitopäivän ollessa jatkuvasti 10 tuntia tai jopa yli, ei kortisolitaso ehdi illan ja yön aikana normalisoitua, vaan on jo herätessä tavanomaista korkeammalla eikä enää päivänkään aikana laske. Kortisolilla tarkoitetaan stressihormonia, joka estää biokemiallisten tapahtumien muodostumista. Se myös vaikuttaa keskittymiskykyyn heikentävästi sekä negatiivisesti mielialaan. (Laine & Poutilainen 2014, 12.) Tämä herättää huolta erityisesti sen vuoksi, että "aivojen kortisolitaso on yhteydessä lähes kaikkeen pienen lapsen kehitykseen" niin oppimisessa, muistamisessa, tunteiden hallinnassa kuin käytöksen kontrollissakin. (Keltikangas-Järvinen 2012, 86-87.)

Se, mikä nousi esiin positiivisena puolena hoidon varhaisessa aloittamisessa oli, että "esimerkiksi, jos tulee aikasin aamulla, mitä pienempi lapsi on, niin sitä nopeemmin se tottuu siihen rytmiin" (Haastateltava 5). Pieni lapsi on kuitenkin sopeutuvainen, ja se, että lapsi pääsee jo aikaisin aloittamaan hoidon siinä rytmissä, missä tulee ehkä vuosia eteenpäin elämään, voi olla hyväkin asia. Vuorohoito sai myös kiitosta siitä, että se mahdollistaa aidon läsnäolon, rutiinit ja turvallisuuden tunteen lapselle hoidon ollessa kodinomaisempaa:

...että aikuinen on läsnä siinä lapsen kanssa ja... ja varmaan tuola meidän puolella (vuoropuolella) on se, että kaikilla on sama tapa tehdä töitä ja lapset, jotka on sielä pitempään ollu, niin ne on tavallaan oppinu sen aikataulun mitä milloinkin tehään, koska mennään

nukkumaan... samalla tyylillä mennään eri hoitajien kans nukkumaan ja... varmaan se on se turvallisuus ja semmonen läsnäolo siinä.
Haastateltava 6

Mä luulisin, että ku meillä varsinki siitä (vuorohoidosta) pyritään tekemään sellasta kodinomaista niin... niin niin, se on vähä niinku kodin jatke. Haastateltava 6

Sen lisäksi, että pienten lasten pitkät hoitopäivät aiheuttavat lapselle stressitason kohoamista, on myös todettu, että varhaisessa iässä hoitoon kodin ulkopuolelle siirtyminen aiheuttaa lapselle myöhemmässä vaiheessa aggressiivisuutta, levottomuutta sekä huonoa sosiaalista sopeutumiskykyä. (Keltikangas-Järvinen 2012, 108.) Myös Karlsson (2012) esittää, että alle 2-vuotiaana päiväkotiryhmässä aloittaneilla oli lieviä käytöshäiriöitä 3-vuotiaana ja edelleen 5-vuotiaana. Samassa tutkimuksessa kuitenkin todettiin, että lapsilla, jotka olivat aloittaneet päivähoiton alle 3-vuotiaana, oli parempi älyllinen kehitys kuin myöhemmin aloittavilla. He olivat myös sosiaalisempia. Tämä siis osaltaan puoltaa kodin ulkopuoliseen hoitoon siirtymistä nuoremmalla iällä. Bianchi (2000, 402) on tutkinut lasten aikaista kodin ulkopuoliseen hoitoon siirtymistä äitien työelämään lähtemisen pakottamana. Artikkelissaan hän tekee hyvän huomion siitä, miten "useimmat teoreettiset perinteet väittävät, että äidin lastensa kanssa viettämän ajan tulisi olla syy-seuraussuhteessa lasten menestymiseen ja, että toiminta, joka häiritsee äidillistä panostusta lapsiin, on ongelmallista." Vaikka tutkimus on tehty Yhdysvalloissa, niin se pätee myös suomalaiseen ajattelutapaan. Jäinkin miettimään sitä, että miksi meillä on valloillaan ajatus siitä, että äidin lähteminen töihin varhaislapsuuden aikana "pilaa" lapsen menestymismahdollisuudet ja vain kotiäitiys antaa lapselle avaimet menestykseen?

Hoitopäivien määrä huolestutti lähes kaikkia vastaajista. Pari haastateltavaa nosti esiin sen, että jos lapsella on yli kymmenen tunnin hoitopäivä, niin se lasketaan kahdeksi läsnäolopäiväksi. Eräs haastateltavista totesikin tähän, että joillakin lapsilla tulee jopa 28 läsnäolopäivää kuukaudessa. Tällaisissa tilanteissa kasvatuskumppanuuden rooli korostuu, ja haastateltavat korostivatkin sitä, että vanhempien kanssa keskustellaan ja muistutellaan siitä, että lapsilla täytyy olla riittävästi vapaapäiviä ja lomaa.

...joskus tuntuu, että lapsilla on niin paljon hoitopäiviä, että ne melkein asuu täällä. Haastateltava 5

...tulee välillä pitkiä hoitoputkia, ja pitää niinku muistuttaa, että viis päivää viikos ja kaks vapaapäivää, mutta sehän ei aina niinku toteudu... läheskään. Ja sit miettii, että ne pienet ihmiset on enemmän täällä meidän kans, ku ne on kotona... Haastateltava 9

Osa haastateltavista esitti huolensa siitä, että joillakin lapsilla ei ole lainkaan kesälomaa, jolloin lapset ovat syksyllä hyvin väsyneitä. Kesäloman puute johtunee monissa perheissä siitä, että yksinhuoltajilla ja pätkätöitä tekevillä ei ole kesälomaa, vaan heidän täytyy tehdä ympäri vuoden töitä, jos sellaisia on tarjolla. Huolestuttavan ilmiöstä tekee se, että vanhemman tai vanhempien ollessa töissä ei lapsen lähipiiristä löydy sukulaista tai tuttua, joka esimerkiksi kesällä voisi ottaa lapsen hoitoon joksikin aikaa. Osa haastateltavista pohtikin sitä, että eikö perheillä ole sosiaalisia verkostoja, joista olisi apua lapsen hoidossa. Tämä herättää osaltaan huolta vanhempien jaksamisesta ja siitä, miten se mahdollisesti vaikuttaa vanhemmuuteen.

Vuorohoitoon liittyvissä hoitoajoissa on kuitenkin muistettava se, että vuorotyötä tekevillä vanhemmilla on arkivapaita viikonlopputöiden ja yövuorojen vastapainoksi, jolloin vanhemmilla on aikaa olla lasten kanssa. Perheissä, joissa vanhemmat ovat yhdessä ja esimerkiksi vain toinen vanhemmista tekee vuorotyötä, voi hoidon tarve olla hyvinkin pieni.

6.2 Uni ja rytmit

Uni on välttämätöntä ihmisen elämälle, sillä ilman riittävää unta ihmisen suorituskyky ja keskittyminen ovat kovalla koetuksella. Lapsilla unen tarve helposti vielä korostuu, sillä väsyneenä lapsi osoittaa tyytymättömyytensä hyvin nopeasti. Nämä ovat niitä syitä, miksi itse halusin ottaa unen ja rytmit isoksi osaksi tutkimustani. Saarenpää-Heikkilä (2001, 1086) kirjoittaa väsyneen lapsen olevan alttiimpi onnettomuuksille ja väsymyksellä olevan vaikutusta myös fyysiseen terveydentilaan. Hän toteaa asian koskevan kaikenikäisiä, mutta kasvuikäisten olevan monin tavoin muita haavoittuvampia. Tammisto (2007, 35-36) kirjoittaa

omissa tutkimustuloksissaan tulleen esille sen, että pääasiassa vuorolasten nukkuminen ja nukahtaminen koettiin helpoksi, eikä esimerkiksi unihäiriöitä esiintynyt juurikaan. Omassa tutkimuksessani huoli heräsi pääasiassa lasten unen katkonaisuudesta: monet tulivat pohtineeksi sitä, miten kesken yöunien herääminen ja niiden jatkaminen toisessa paikassa vaikuttaa esimerkiksi lapsen aivotoimintaan.

...isommat lapset, niin ne kuitenkin kotona pukee ja kävelee zombimaisesti sinne sänkyyn ja nukahtaa sitte vielä hetkeks, mutta ei semmonen katkonainen uni voi olla hyväksi.. Haastateltava 11

...vaikka monet jatkaa täällä untaan, mutta se unen käyrä, aivotoiminta ja kaikki mikä liittyy siihen, se katkeaa ja se... se lepo ei oo sama. Haastateltava 2

Vuorohoidossa olevien lasten unen laatu ja määrä saivat paljon pohdintaa osakseen. Hyvänä vuorohoidossa lapsen unen kannalta nähtiin se, että etenkin pienten lasten kohdalla vanhempia pyydetään jättämään lapsia yöksi hoitoon, mikäli lapsella olisi hoitovuorot niin, että myöhäisen illan perään olisi aikainen aamu. Tällä tavoin turvataan lapselle riittävä unen saanti ja uni ilman väliheräämisiä. Haastateltava 11 totesikin tämän vaikuttavan positiivisesti siihen, että "nukutaan paremmin ku ollaan yötä täällä ku kotona monta kertaa." Kylliäisen (2014, 25) havainto erään lapsen aamusta päiväkodissa tukee vahvasti myös omassa aineistossani esiintynyttä käsitystä lapsen katkonaisen unen haitallisuudesta ja siitä, miten aikaiseen aamuun tulevan lapsen herääminen kerran kotona ja uudestaan päiväkodissa näkyy käyttäytymisessä:

Pieni lapsi laahustaa pitkin käytävää unilelu kainalossa. Hoitaja toivottaa hyvää huomenta, pieni leuka väpättää ja kyneleet valuvat silmistä. "Näitkö pahaa unta", kysyy hoitaja. Vastausta ei tule. Lapsi käpertyy hoitajan syliin heräilemään. Käy ilmi, että lapsi on herännyt hämmentyneenä, eikä muistanut missä on. Lapsi oli aamulla jo kerran herännyt kotoa lähtiessään aikaisin aamulla päiväkotiin. Käytännön mukaan lapsi oli vielä mennyt nukkumaan tultuaan päiväkotiin.

Meriläisen (2014, 30) mukaan lapset kokevat yöhoidon eli nukkumisen päiväkodissa joko mukavana asiana, johon on helppo tulla hyvällä mielellä tai surullisena ja mieltä alentavana asiana. Erityisen mielenkiintoista

tutkimustuloksissa oli se, että eräs lapsi kertoi näkevänsä aina päiväkodissa pahoja unia ja olevansa peloissaan. Päiväkoti koettiin myös liian kuumana paikkana nukkua, ja kaipuuta omaan sänkyyn esiintyi. Meriläisen tutkimus on toki toteutettu eri päiväkodissa kuin oma tutkimukseni, joten päiväkodin liian kuuma lämpötila ei ole missään tapauksessa yleistettävissä eikä yhdistettävissä omiin tutkimustuloksiini. Lapsen kaipuu omaan sänkyyn ja pahat unet ovat kuitenkin sellaisia asioita, joita voi esiintyä missä tahansa päiväkodissa. Tässä kohtaa voinenkin kyseenalaistaa lapsen unen laadun, mikäli lapsi on päiväkodissa menossa peloissaan nukkumaan tai heräilee pitkän yönä pahojen unien takia. En kuitenkaan halua korostaa liiaksi päiväkodin merkitystä tässä, sillä lapset luultavasti näkevät pahoja unia myös kotona. Enemmänkin tässä kohtaa jäin miettimään sitä, että kuka lasta voi parhaiten lohduttaa ja, että mikä on paras keino tukea lasta tällaisessa tilanteessa.

Lapsen elämän rytmeihin liittyen monet haastateltavat pohtivat lapsen elämän epäsäännöllisyyttä ja rutiinien roolia lapsen elämässä. Monet pohtivat sitä, miten pienillä lapsilla kodin ja päiväkodin ristiriidassa olevat rytmit voivat sekoittaa lapsen unen tarvetta ja uniaikoja. Kasvattajat ovat myös nähneet, miten tärkeitä rutiinit ja rytmit ovat lapselle, mitä olen itsekin aikaisemmin luvussa 4 korostanut. Ne ovat perusedellytyksiä lapsen hyvinvoinnille, ja niiden sekaisin meneminen voi aiheuttaa lapselle pelkoja ja turvattomuuden tunteita. Positiivista on kuitenkin se, että päiväkodissa rytmit ja rutiinit ovat kaikille lapsille samat, ja niistä pidetään kiinni vaikka lapsen rytmi kotona saattaa olla erilainen päiväkodin rytmiiin nähden.

...sitte, jos se on kovin epäsäännöllistä se elämä niin kyllä se sitte huolettaa, jos tuota.. niin päikkäri-ikänen, mutta ne jää ne päikkärit sitte päivällä välistä kun nukkuuki aamulla myöhään ja sitte se on niin epäsäännöllistä se unirytmii ja se saattaa sitte ilmentyä jopa uniongelminaki. Haastateltava 7

...välillä tuntuu, että tämä talo on ihan kuin rautatieasema, että aina joku tulee, aina joku menee. Mutta kun meillä on tietyt rutiinit. Ne rutiinit sitoo ne lapset siihen turvaan, ei pelkästään vaan aikuiset. Haastateltava 2

6.3 Sosiaaliset suhteet

Kuten todettu, suuri osa tutkimani yksikön lapsista tulee yhden huoltajan perheestä. Sen lisäksi, että lasten sosiaaliset suhteet päiväkodin sisällä mietityttivät kasvattajia, myös lasten perhesuhteet saivat paljon mietintää ja huolta osakseen. Kasvattajat pohtivat lasten perhesuhteiden osalta esimerkiksi sitä, miten suuressa osassa eroperheitä vanhempien välit ovat huonot tai erittäin huonot, mikä osaltaan vaikuttaa voimakkaasti lapsen hyvinvointiin. Tätä asiaa pohdittiin etenkin siksi, että eroperheissä välit voivat olla niin huonot, että lapsen asiat eivät tule puhutuksi yhdessä, mikä voi vaikuttaa esimerkiksi lapsen hoitoaikoihin:

Vanhempien pitäis olla hirveen hyvis väleis vaikka ne on eronnut, että ne pystyy niinku kattomaan, että mulla on nyt viikko näin ja tää viikko näin, että kuinka me pidetään lapsen vapaapäivät - että jos on viikko ja viikko, viikko isällä ja viikko äitillä, ja kumpiki tekee vuorotöitä, niin ne vapaapäivät saattaa osua just niin, että lapselle tulee tosi pitkä putki... Haastateltava 8

Lähes jokainen haastateltava koki suurimpana haasteena lasten välisissä suhteissa sen, että lasten on hankala muodostaa tiiviitä ystävyys-suhteita eli ns. paras kaveri -suhteita, sillä lasten hoito- ja vapaapäivät osuvat harvoin samoihin kohtiin ystävän kanssa. Hannuniemen (2011, 72) mukaan ystävyys-suhteiden muodostamisen ja ylläpidon hankaluus näkyi myös hänen tutkimuksessaan. Huomionarvoisena asiana jän esitti sen, että jo valmiiksi ystävyystyneet lapset kysyivät pitkän erossaolon jälkeen toisiltaan tuttavallisesti "ollaanks kavereita?" kun oudommilta kavereilta kysyttiin vähän varovaisemmin käyttämättä sanaa "kaveri." Omassa aineistossani lasten erossaolosta löydettiin myös hyviä puolia. Parhaiden kavereiden puuttuminen oli positiivista esimerkiksi siinä mielessä, että lapset oppivat siihen, ettei voi aina leikkiä saman kaverin kanssa. Ehkä tämä voi ehkäistä myös joidenkin lasten leikeistä ulkopuolelle jäämistä, kun kaikki osataan ottaa leikkiin mukaan.

Ne tottuu sosiaalisesti, että ei voi olla sitä parasta kaveria.. Että kaverit vaihtuu, vaihtuu illassa, vaihtuu yössä, vaihtuu aamulla, vaihtuu viikonloppuna.. Elikkä ku vuoroja on vanhempien mukaan niin ystävät vaihtuu. Että toki niilläki on niitä tiettyjä bestiksiä tai tietää, että

tän kaa hyvin leikit sujuu, mutta joutuu myös sopeutumaan siihen, että se ei oo välttämättä hoidossa. Haastateltava 4

Myös Taipaluksen ja Norolan (2012, 46) tekemä tutkimus tukee tätä ajatusta lasten sopeutumiskyvystä: parhaan kaverin puuttumista kuvattiin esimerkiksi tylsäksi tai surulliseksi asiaksi, mutta heti perään todettiin, että sitten leikitään muiden kanssa ja "osa kertoi voivansa olla yksinkin välillä." Tämä nousi esiin myös omassa tutkimuksessani. Kysyessäni siitä, miten toimitaan, jos lapsi uhkaa jäädä ulkopuoliseksi, monet sanoivat asiaan puuttuttavan ja autettavan lasta pääsemään mukaan leikkeihin. Kuitenkin samaan hengenvetoon he totesivat, että lapselle tulee antaa mahdollisuus olla yksinkin.

Lasten välisissä suhteissa vuoropäiväkodissa hyvänä koettiin se, että lapset oppivat nopeasti sopeutumaan siihen, että hoitoaikojen vaihtelun vuoksi ei ole aina lapsen toivomat kaverit paikalla, jolloin lapsi hyväksyy helpommin esimerkiksi pienemmät lapset leikkikaverikseen. Hyvänä tämä koettiin lapsen sopeutumiskyvyn kehittymisen lisäksi siksi, että lapsi oppii myös ottamaan vastuuta leikkiessään pienempien kanssa ja hyväksymään erilaiset ihmiset lähelleen. Tämä myös lisää itsessään lapsen sosioemotionaalista hyvinvointia, sillä Allardtin (1976, 43) sanoin ihmisellä on tarve "saada osakseen rakkautta, olla pidetty ja huolenpidon kohteena että puolestaan rakastaa, pitää muista ja osoittaa muita kohtaan huolenpitoa." Lapsellakin tämä luonnollinen tarve näkyy, ja siksi usein esimerkiksi isosisaruksilla on jo lapsuudessa tarve huolehtia pienemmistä sisaruksistaan. Koska vuorohoidossa äärivuorot (ilta, yö ja viikonloppu) ja niiden mahdollisesti päiväryhmää pienemmät lapsimäärät tuovat hoitoon kodinomaisuutta ja rauhallista yhdessäoloa, alkavat myös tällaiset perhemäiset suhtautumistavat näkyä päiväkodissakin.

...että se on hyvä, että nää... nää niin kun lapset, jotka tulee eri osastoilta niin... niin ne isommat tavallaan sitten osaa ottaa ne pienetki mukaan sinne. Et, jos sielä on vauvoja niin varsinkin tytöt tykkää leikkiä hirveesti sitä, että ne on tätejä ja äitejä, jotka sitte vähä kuljettaa niitä pienempiä mukansa ja ottaa niitä leikkiin mukaan..
Haastateltava 5

Osa haastateltavista koki, että vuorolapset ovat sosiaalisilta taidoiltaan kehittyneempiä, kun lapset ja aikuiset ympärillä vaihtuvat niin tiuhaan tahtiin.

Lapsia kiiteltiin heidän sosiaalisuudestaan ja reippaasta tavasta ottaa uudet, oudotkin ihmiset vastaan. Asiasta on vaikea sanoa varmuudella mitään ilman tutkimuspohjaista faktatietoa, mutta voisi ajatella, että ehkä tämä piirre voi tulevaisuudessakin auttaa lapsia tutustumaan uusiin ihmisiin ja muodostamaan helposti ihmissuhteita. Toisaalta, sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot eivät tarkoita samaa, joten ehkä lapset osaavat olosuhteiden pakosta kehittää hyvät sosiaaliset taidot - vaikka eivät olisikaan perusluonteeltaan niin sosiaalisia.

...vuorolapset on mun mielestä niinku sosiaalisempia kun ei-vuorolapset. Ne ottaa uudet aikuiset aina hienosti vastaan. Jos ne huomaa, että on joku uus, niin ne kysyy, että kuka sä oot ja missä ryhmäs sä oot -- että ne niinku ottaa kontaktia tosi helposti.
Haastateltava 11

Haastateltavat itse kokivat välinsä lapsiin hyväksi ja moni kuvasi välejä "lämpöiseksi". Osa koki, että vuorohoitajat saavat lapsiin vielä syvemmän yhteyden, koska hoito tapahtuu iltaisin, öisin ja viikonloppuisin, jolloin hoito on kodinomaisempaa ja vapaampaa. Iltaisin ja öisin lapsia saattaa olla myös usein vähemmän kuin päiväaikoina, jolloin hoitajan on helpompi olla lapsen kanssa kahdenkeskisessä ja kiireettömässä vuorovaikutuksessa.

...mä veikkaisin kuitenkin, että meillä on syvemmät suhteet näihin lapsiin ku päiväyksikös, että se on kuitenkin niin paljo intiimimpää se vuoro. Se nukkuminen, iltapesut, kaikki se läheisyys siinä ja silittelyt sinne sänkyyn ja se turva sielä yössä, että mä luulen, että meillä on varmaan tiiviimmät suhteet. Haastateltava 11

Vaikka henkilökunnan ja lasten välisiä suhteita kuvattiin pääasiassa hyväksi, niin puutekohtiakin löydettiin. Vuoropäiväkodissa henkilökuntaa täytyy pelkästään työvuorojen järjestelyjen takia olla paljon. Heidän lisäksi tulevien aikuisten, kuten sijaisten ja opiskelijoiden määrä on suuri, mikä koettiin huonoksi esimerkiksi sen kannalta, että omahoitajuuskäytäntö ei toimi eikä lapsilla tule samanlaista kiintymistä aikuisiin, mitä tavallisessa päivä-päiväkodissa yleensä tulee.

...se hoitaja, jonka kans parhaiten synkkaa, niin sitä näkee aika harvoin. Haastateltava 11

No siis tää henkilökunnan vaihtuvuus. Suuri lapsimäärä... sosiaalisten suhteiden määrähän on tosi kova täälä... että semmosta

kiintymyssuhdetta ei ehkä synny mitä syntyy sitte normaalissa päiväkodissa, missä on aina samat aikuiset ja lapset. Haastateltava 8

Myös Keltikangas-Järvinen (2012, 138) on puuttunut tähän seikkaan. Hänen mukaansa lapsi, joka on alle 3-vuotias, pystyy muodostamaan luottavaisen suhteen 3-4 aikuiseen. Ottaen huomioon sen, että tästä määrästä täytyy ottaa vielä lähiomaiset pois, jää päiväkodin henkilöstön osuus hyvin pieneksi. Mikäli lapsella on esimerkiksi molemmat vanhemmat kotona, joihin hän rakentaa tiiviit suhteet, jää päiväkodissa vain yhdelle tai kahdelle aikuiselle tilaa lapsen luottamuksessa. Normaalissa päiväkodissa lapsi kuitenkin kohtaa vähintään kolme kasvattajaa omassa ryhmässään, minkä lisäksi täytyy ottaa huomioon keittäjät, siistijät, harjoittelijat, sijaiset ym. Vuoropäiväkodissa myös aikuisten määrä on kuitenkin vielä tätäkin suurempi. Olisikin tärkeää muistaa, että suurten ryhmien vaikutus aikuisten määrään ei aina ole suinkaan positiivinen asia, vaan se voi itse asiassa olla jopa haitaksi lapselle hänen joutuessa käsittelemään useiden luottamussuhteiden solmimista ja niiden katkeamista (Keltikangas-Järvinen 2012, 139).

Huonona koettiin myös sama seikka, mikä tuli esiin jo lasten vertaissuhteiden kohdalla eli se, että suuren henkilöstömäärän ja vaihtelevien työaikojen takia samat hoitajat ovat harvoin samojen lasten kanssa. Tämä on huolestuttavaa sen vuoksi, että lapsi ei helposti pääse muodostamaan tiivistä luottamussuhdetta tai pienempien lasten tapauksessa kiintymyssuhdetta hoitajaansa, kun vaihtuvuus on niin suuri. Keltikangas-Järvinen (2012, 139) toteaa eräässä tutkimuksessa huomattaneen jopa, että mitä enemmän lapsen hoitoon osallistui hoitajia, sitä aggressiivisempi lapsi oli. Itse kuitenkin kritisaisin tätä väitettä voimakkaasti tekemäni tutkimuksen perusteella, sillä omasta aineistostani kävi selväksi, että lapset ovat sopeutuvaisia ja osaavat ottaa uudetkin ihmiset omakseen. Mietin myös sitä, että voiko tällaista yleistystä tehdä, kun jokainen lapsi kuitenkin on oma yksilönsä ja jokaisella on omat temperamenttipiirteensä.

Eräs vastaajista, joka itse toimi hoitajana vuoropuolella koki, että lapset välittävät aikuisista ja myös näyttävät sen. Hänen tavoin myös moni muu vastaaja koki, että lapset ovat hyvin sopeutuneet siihen, että aikuisia ja lapsia on paljon.

...tervehdyksiä tulee, halauksia tulee ja on semmonen olo niinku oot tärkee. Haastateltava 4

...kyllä lapset on niinku sopeutunu siihen, että täällä on paljo aikuisia ja lapsia. Haastateltava 8

Sitä mitä oletin, että haastatteluissa voisi nousta esiin, ei näissä haastatteluissa kuitenkaan noussut. Oletin, että kasvattajia saattaisi huolestuttaa kova melutaso ja rauhan puute, kun lapsia todellakin on paljon. Taipalus ja Norola (2012, 49) nostavat tutkimuksessaan esille nimenomaan lapsista lähtöisin olevan toivomuksen siitä, että lapsia olisi ryhmässä vähemmän: "tällöin ei olisi niin kova melu, saisi leikkiä rauhassa eikä olisi niin suurta "ruuhkaa". Toisaalta moni haastateltavistani totesi, että päiväpuolella saattaa olla usein normaalia ryhmäkokoja vähemmän lapsia, jos lapsia tulee enemmänkin ilta- ja yöhoitoon. Vuoropuolella hyödynnetään koko talon tiloja ja jaetaan lapsia pienempiin leikkiryhmiin, millä saadaan rauhoitettua lapset kodinomaisempaan ja hiljaisempaan ympäristöön. Jäinkin miettimään, että onko tämä järjestelykysymys, miten lapset päiväkotiympäristönsä kokevat, vai tuleeko lapsille vaikutelma "ruuhkaisuudesta" jo siitä, että ympärillä on muutama muu lapsi heidän itsensä lisäksi.

Suuri osa haastateltavista halusi nostaa esiin lasten uskomattoman sopeutumiskyvyn. Tiivistelmänä kaikista tutkimuksen tuloksista voisikin pitää sitä, että lapset sopeutuvat siihen, mitä heillä on tarjolla. Miksi eivät sopeutuisi - eihän heillä ole tietoa tai kokemusta muusta. Vuorohoito on loppujen lopuksi näiden lasten arkea, eivätkä he osaa luokitella tai määritellä itseään "vuorohoitolapsiksi." Aikuiset tekevät nämä määrittelyt ja huolehtivat lasten hyvinvoinnista. Näin sen kuuluukin olla; lasten kun ei ole tarkoituskaan murehtia omia hoitoaikojaan tai sosiaalisten suhteidensa määrää - tärkeintä on antaa lapsen olla lapsi.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Teorian muodostaminen, rajaaminen ja kirjoittaminen tuntui aluksi haastavalta, sillä olin kerännyt ja analysoinut empiriaosuuttani ennen teoriaa. Saadessani idean Allardtin määritelmän hyödyntämisestä teoriassani, alkoi kaikki selvitä. Huomasin, että aineistosta löytyy paljon asioita, jotka ovat liitettävissä fyysiseen, psyykkiseen ja sosioemotionaaliseen hyvinvointiin. Osittain erittely kuitenkin tuntui vaikealta, sillä hyvinvointi on niin tiivis kokonaisuus ja käsittää ihmisen elämän monet osat alueet. Haastattelukysymyksiä kootessani fyysinen hyvinvointi tuntui jokseenkin liian vaikealta asialta liittää nimenomaan lasten hyvinvointiin, mutta aineistoa jo saatuani alkoi se tuntua helpoimmalta. Fyysiseen hyvinvointiin olikin suhteellisen helppo liittää konkreettisia asioita, jotka siihen liittyvät kuten esimerkiksi juuri uni ja rytmit. Sosioemotionaalinen hyvinvointi oli itselleni alusta asti selvää, sillä lapselle päiväkodissa tärkeimpiä asioita ovat kaverit ja hoitotädit. Myös psyykkinen hyvinvointi tuntui alkuun liian abstraktilta, mutta loppujen lopuksi hoitoaikojen liittäminen siihen tuntui loogiselta: miltä lapsesta tuntuu olla pitkä päivä ilman äitiä, entä millaista yöhoito on lapselle? Lopuksi siis sainkin haastatteluaineistosta melko kattavan materiaalin, mikä toi paljon uutta ja hyödyllistä tietoa vuorohoitolasten hyvinvoinnista.

Tutkimusta aloittaessani oli itselleni hyvin epäselvää, mitkä lopulliset tutkimuskysymykseni tulisivat olemaan. Tutkimuskysymykset muotoutuivatkin lopulliseen muotoonsa vasta prosessin aikana. Aluksi suhtautumiseni aiheeseeni oli hyvin naiivia, mustavalkoista, ennakkoluuloista ja olettavaa. Mietinkin alkuun, että olenko mahtanut valita sellaisen aiheen, joka herättää liikaa tunteita ja jopa kuohuntaa itsessäni. Tämä oli välillä eettisesti arveluttavaa ja lähtökohdiltaan riskialtis työ alkaa tehdä, sillä tutkijana täytyy osata suhtautua aiheeseen neutraalisti ja ammatillisesti. Aihe oli kuitenkin sellainen, joka kiinnosti itseäni niin valtavasti, että olisin katunut kauan, jos en olisi tätä aihetta valinnut. Nyt jälkikäteen mietittynä olenkin äärimmäisen onnellinen, että jatkoin aiheen parissa. Ei pelkästään se, että opin aiheesta paljon uutta ja sain erilaista perspektiiviä asiaan, vaan kasvoin valtavasti ihmisenä ja ammattilaisena tämän prosessin aikana.

Tutkimuskysymyksiä muodostin lopulta kolme: 1) Millaisena vuorolasten hyvinvointi näyttäytyy kasvattajien silmissä, 2) Mikä kasvattajia huolestuttaa lasten hyvinvoinnissa ja miten huolestuneisuuteen reagoidaan sekä 3) Miten lasten vuoroahoito lisää tai tukee lasten hyvinvointia? Näitä kysymyksiä mukaillen pohdin tässä osiossa tutkimukseni tärkeimpiä tuloksia sekä sitä, miten tutkimukseni saavutti asettamani tavoitteet.

Päällimmäisenä asiana mieleeni jäi kasvattajien näkemys siitä, että lapset ovat sopeutuvaisia eivätkä osaa pyytää tai odottaa muuta kuin mitä heille on tarjolla. Pääasiassa kasvattajat ajattelivat, että lapsilla on hyvä olla vuoropäiväkodissa ja vuoropäiväkodin kodinomaisuus nähtiin houkuttelevana piirteenä. Nämä asiat siis olisivat niitä asioita, jotka kasvattajat näkevät lasten hyvinvointia lisäävinä ja tukevinä. Näihin lukeutuu myös se, että lapsilla on paljon kavereita ja he oppivat olemaan erilaisten ihmisten kanssa. Ensimmäinen tutkimuskysymys minulla oli se, että millaisena vuorolasten hyvinvointi näyttäytyy kasvattajien silmissä. Sanoisin, että kasvattajatkaan eivät ajattele hoitolapsiaan "vuorolapsina", vaan he ovat heidän hoidokkejaan, joista he pitävät parasta mahdollista huolta. En usko, että kasvattajat ajattelevat aina lapsen väsymyskiukun johtuvan siitä, että hän on vuorolapsi, vaan se on luonnollinen reaktio lapsen ollessa väsynyt ja siihen reagoidaan tilanteen vaatimalla tavalla. On myös muistettava se, että jokainen lapsi on oma yksilönsä ja persoonansa. Täten ei voida yleistää, että vuorolapsi on aina sellainen tai tällainen tai, että kaikki ongelmat, joita lapsilla saattaa esiintyä, johtuisivat vuorohoidosta.

Mieleeni jäi kasvattajien huoli siitä, että perheillä tuntuu olevan yhä vähemmän yhteistä aikaa ja, että lapset kaipaavat enemmän vanhempiensa huomiota. Tästä jäin kuitenkin miettimään sitä, että onko perheiden yhteisen ajan puute vuoropäiväkodin piirre, vai onko se itse asiassa nyky maailman synnyttämä yleinen trendi? Ihmisiltä odotetaan työssäkäyntiä, saavuttamista ja menestymistä elämässä. Voiko olla, että ne ovat itse asiassa yhteiskunnan odotukset, jotka vievät aikaa perheen sisäiseltä kanssakäymiseltä ja yhdessäololta työpaikkaan ja työaikoihin katsomatta? Totuus on myös se, että nykyisessä taloudellisessa tilanteessa töitä on tehtävä silloin, kun töitä on. Töiden saaminen kun ei todellakaan ole tänä päivänä mikään itsestäänselvyys.

Sen, että perheiden yhteinen aika on kortilla, ei voida nähdä olevan suoraan yhteydessä lasten hyvinvointiin. Voihan olla, että jossakin perheessä vietetään suhteellisen vähän aikaa yhdessä, mutta se, mitä vietetään voi olla lapsen hyvinvointia lisäävää ja tukevaa laatu-aikaa. Sen sijaan se, mikä tutkimuksessani nousi paljon esiin ja minkä voi sanoa vaikuttavan suoraan lapsen hyvinvointiin, on lapsen uni ja rytmit. Katkonainen uni ei ole hyväksi aikuisellekaan, ja huonosti nukutun yön jälkeen aikuinenkin on usein väsynyt eikä välttämättä pysty keskittyä täysin tekemäänsä. Sama on havaittavissa lapsista, mikäli uni ei ole ollut laadultaan tyydyttävää tai unta on tullut liian vähän. Nämä olivat niitä yksittäisiä asioita, jotka huolettivat kasvattajia, ja jotka nousivat esiin lähes jokaisessa haastattelussa. Tutkimuskysymykseni toinen osa oli kuitenkin se, että miten huolestuneisuuteen reagoidaan. Tähänkin sain nopeasti vastauksen useassa haastattelussa: vanhempien kanssa keskustellaan, ja päiväkotitoiminta tarjoaa mahdollisuuden jättää lapsi suosiolla yöksi hoitoon, mikäli lapsella olisi muuten ollut myöhäinen haku tai aikainen tulo. Tällä tavoin varmistetaan osaltaan se, että lapsi saa riittävät yöunet ilman ylimääräisiä heräämisiä välillä.

Yksi asia, mihin päiväkotitoiminta pyrkii myös parhaansa mukaan vaikuttamaan, on lasten hoitoajat. Vuorohoidossa lapsenkin päivät voivat usein venyä vanhempien työaikojen takia ja joillakin lapsilla hoitopäiviä tulee paljon. Tämä oli myös sellainen asia, mikä kasvattajia huolestuttaa ja mistä mahdollisuuksien mukaan keskustellaan vanhempien kanssa ja pyritään löytämään parempia ratkaisuja. Tekemäni taustatyön perusteella en kuitenkaan uskaltaisi mennä väittämään, että esimerkiksi sillä, jos lapsi on yhdeksän tunnin sijaan 12 tuntia hoidossa, olisi kauaskantoisia vaikutuksia. Lapsi toki saattaa altistua pidemmän hoitopäivän aikana kovemmalle rasitukselle mitä tulee esimerkiksi meluun ja se varmasti vaikuttaa siinä hetkessä lapsen hyvinvointiin. Sitä, miten pitkät hoitopäivät vaikuttaisivat lapsen hyvinvointiin myöhemmällä iällä tai aikuisuudessa on kuitenkin mahdotonta mennä sanomaan ilman pitkittäistutkimuksesta saatavaa tietoa.

Olisikin äärimmäisen mielenkiintoista saada tästä asiasta faktatietoa. Yksi hyvä jatkotutkimusaihe olisikin esimerkiksi vuorohoidossa vietetyn varhaislapsuuden vaikutukset koulumenestykseen tai sosiaalisten suhteiden muodostumiseen

aikuisuudessa; onko sillä oikeasti olemassa kauaskantoisia vaikutuksia? Entä mitä lapsi itse ajattelee hoitopäiviensä määrästä tai niiden pituudesta nykyhetkenä, entä myöhemmällä iällä? Mielenkiintoinen jatkotutkimus tulisi varmasti myös siitä, miten vuoroahoito vaikuttaa lapsen kotonaoloon. Jos lapsi on esimerkiksi paljon öitä hoidossa, niin vaikuttaako se jotenkin siihen, miten lapsi sitten esimerkiksi nukkuu kotona? Tähän voisi liittää myös näkökulman vanhempien ja vuoropäiväkodin tekemästä yhteistyöstä, miten paljon sitä tehdään ja miten sitä voisi vielä parantaa? Itseäni jäi kovasti kiinnostamaan se, mitä jotkut kasvattajat nostivat esiin: ovatko vuorolapset oikeasti sosiaalisempia tai sosiaalisilta taidoiltaan kehittyneempiä? Tämäkin olisi yksi valtavan mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe. Onko asiassa oikeasti perää, vai onko tämä vain vuoropäiväkodin luoman ympäristön ja ilmapiirin synnyttämä illuusio?

Prosessina opinnäytetyön tekeminen oli pitkällinen ja haastava. Hankalinta työn tekemisessä oli ehkä hyvinvoinnin määritelmän etsiminen ja löytäminen teoriaosuuteen. Useassa lähteessä hyvinvointi liitettiin suoraan onnellisuuteen, mihin en itse ollut ollenkaan tyytyväinen. Mielestäni se, että ihmisen perustarpeet on tyydytetty, ihmisellä on olemassa sosiaalinen verkosto ja kokemus siitä, että hän saa toteuttaa itseään, ei välttämättä tarkoita sitä, että ihminen on onnellinen. Olin tyytyväinen, että vuorohoidosta löytyi niin paljon hyviäkin asioita, vaikka taustaoletukseni oli se, että vuoroahoito olisi pääasiassa lapselle huono asia. Jaksan kuitenkin tämän tutkimuksen perusteella uskoa, että lapset oppivat vuorohoidossa paljon sekä saavat hyvät valmiudet elämään.

LÄHTEET

- Allardt, E. 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Porvoo: Werner Söderström Oy.
- Bianchi, S. 2000. Maternal employment and time with children: dramatic change or surprising continuity? [Verkkolehtiartikkeli]. Demography. [Viitattu 20.5.2015]. Saatavana: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.334.3557&rep=rep1&type=pdf>
- Eronen, S., Kalakoski, V. & Kanninen, K. 2005. Persoona 1: Psykologian perusteet. 3. painos. Helsinki: Edita.
- Aula, M. 9.5.2010. Mitä 24/7 -yhteiskunta tarkoittaa lasten kannalta? [Verkkosivu]. Jyväskylä: Lapsiasiavaltuutettu. [Viitattu 2.2.2015]. Saatavana: <http://www.lapsiasia.fi/nyt/puheenvuorot/kirjoitukset/kirjoitus/-/view/1507536>
- Hakovirta, M. 2008. Yksinhuoltajaäitien palkkatyövalinnat. Sosiologia (2). 91-103.
- Hallituksen esitys eduskunnalle varhaiskasvatuslaiksi ja arvonlisälain 38 §:n muuttamisesta. 2015. [Verkkosivu]. Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Viitattu 21.2.2015]. Saatavana: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/vireilla_koulutus/varhaiskasvatus/liitteet/Esitysluonnos_varhaiskasvatuslaiksi_ja_laiksi_arvonlisäverolain_38_x_muuttamisesta_24-2-2015.pdf
- Hannuniemi, T. 2011. Kurkistus lapsen arkeen vuorohoidossa. [Verkkosivu]. Helsingin yliopisto: Pro gradu -tutkielma. [Viitattu 20.5.2015]. Saatavana: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/28606/kurkistu.pdf?sequence=>
- Hansson, J. & Oscarsson, C. 2005. Onnellinen lapsuus: kirja vanhemmille. 1. painos. Helsinki: Otava.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Helsinki: Tammi.
- Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. 1. painos. Helsinki: Kirjapaja.
- Introducing the WHOQOL instruments. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Maailman terveysjärjestö. [Viitattu 17.5.2015]. Saatavana: http://depts.washington.edu/seaqol/docs/WHOQOL_Info.pdf

- Karling, M., Ojanen, J., Sivén, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2008. Lapsen aika. 11. painos. Helsinki: WSOY.
- Karlsson, M. 2012. Päiväkoti pienentää syrjäytymisriskiä. [Verkkosivu]. Sosiaali- ja terveysministeriö: THL. [Viitattu 21.5.2015]. Saatavana: <http://www.tesso.fi/content/p%C3%A4iv%C3%A4koti-pienent%C3%A4-syrj%C3%A4ytymisriski%C3%A4>
- Kauppi, U. 2001. Päivähoitoa täydellä teholla. 1. painos. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.
- Keltikangas-Järvinen, L. 2012. Pienen lapsen sosiaalisuus. 1. painos. Helsinki: WSOY.
- Koivula, M. 2013. Yhteisöllisyyden rakentuminen päiväkodin arjessa. Teoksessa: Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä: yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 19-45.
- Konu, A. 2002. Oppilaiden hyvinvointi koulussa. [Verkkosivu]. Tampereen yliopisto: Väitöskirja. [Viitattu 20.5.2015]. Saatavana: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/67186/951-44-5445-6.pdf?sequence=1>
- Kröger, T. 2006. Lastenhoito yksinhuoltajaperheissä - palvelujen käyttöä, perheen sisäistä tukea ja hoivaköyhyyttä. Teoksessa: Hokkanen, L. & Sauvola, M. (toim.) Puhumattomat paikat: puheenvuoroja perheestä. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. 78-100.
- Laine, E. & Poutilainen, N. 2014. Lapsen stressin esiintyminen päiväkodissa henkilöstön havainnoimana ja kokemana. [Verkkosivu]. Diakonia-ammattikorkeakoulu: Opinnäytetyö. [Viitattu 21.5.2015]. Saatavana: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/70897/Laine_Eija_Poutiainen_Niina.pdf?sequence=1
- Laki lasten päivähoitosta. (19.1.1973/36). Finlex. [Viitattu 22.3.2015]. Saatavana: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>
- Lapsen ja nuoren uni. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Mannerheimin lastensuojeluliitto. [Viitattu 17.5.2015]. Saatavana: <http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/uni/>
- Lapsuuden ja nuoruuden etiikka sosiaali- ja terveysalalla. 2013. ETENE-julkaisuja 41: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Louhiranta, T. 2014. Päiväkodin johtaja. Kultavuoren päiväkot. Keskustelu 10.10.2014.

- Mahkonen, S. 2012. Päivähoito ja laki. Helsinki: Edita.
- Matilainen, T. 2008. Lapsi elää rutiineista: helppo ja hyvä arki. 1. painos. Jyväskylä: Gummerus.
- Meriläinen, E. 2014. "Kuka meitä yököttää?": Lasten kokemuksia vuorohoidosta. [Verkkosivu]. Diakonia-ammattikorkeakoulu: Opinnäytetyö. [Viitattu 2.2.2015]. Saatavana: https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/82358/Merilainen_Emma.pdf.pdf?sequence=1
- Mikkola, P. & Nivalainen, K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään: näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Toinen painos. Saarijärvi: Pedatieto.
- Niemi, M. 2010. Suomalainen tekee töitä 300 tuntia pidempään. [Verkkolehtiartikkeli]. Taloussanomat 28.12.2010. [Viitattu 18.5.2015]. Saatavana: <http://www.taloussanomat.fi/tyo-ja-koulutus/2010/12/28/suomalainen-tekee-toita-300-tuntia-pidempaan/201017920/139>
- Ojanen, M. 2009. Hyvinvoinnin käsikirja. 1. painos. Helsinki: Kirjapaja.
- Palviainen, T. 2007. "KARUSELLI PYÖRII, LAPSET SIINÄ HYÖRII": Tutkimus vuorohoidon arjesta henkilöstön näkökulmasta tarkasteltuna. [Verkkosivu]. Jyväskylän Yliopisto: Pro gradu-tutkielma. [Viitattu 21.5.2015]. Saatavana: https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18211/URN_NBN_fi_jyu-2007587.pdf?sequence=1
- Pelastakaa lapset. 2015. ENTEN TENTTEN PELISTÄ POIS! Lapsen ääni 2015 -raportti: lasten kokemuksista köyhyydestä ja osallisuudesta. [Verkkosivu]. Helsinki: Pelastakaa lapset ry. [Viitattu 17.5.2015]. Saatavana: <http://pelastakaalapset-fi-bin.directo.fi/@Bin/482aa73d1b3da0a260acfaa254109264/1431864852/application/pdf/3072727/Lapsen%20%C3%A4%C3%A4ni%20-raportti%20SUOMI.pdf>
- Pulkkinen, L. 2002. Mukavaa yhdessä: Sosiaalinen alkupääoma ja lapsen sosiaalinen kehitys. 1. painos. Keuruu: PS-kustannus.
- Päivähoito on osa varhaiskasvatusta. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Valtioneuvosto: Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Viitattu 2.2.2015.] Saatavana: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/varhaiskasvatus/?lang=fi>
- Rönkä, A., Kinnunen, U. & Sallinen, M. 2005. Vanhempien työ ja lasten hyvinvointi. Teoksessa: Takala, P. (toim.) Onko meillä malttia sijoittaa lapsiin? Helsinki: Edita, 170-186.

- Saarenpää-Heikkilä, O. 2001. Nykyajan unettomat ja päivisin väsyneet lapset. [Verkkosivu]. Duodecim. [Viitattu 21.5.2015]. Saatavana: <http://www.ebm-guidelines.com/xmedia/duo/duo92279.pdf>
- Siren-Tiusanen, H. 1996. Saako lapsi nukkua, liikkua ja elää omassa rytmissään: Näkökulmia nuorimpien päiväkotilasten kuormittuvuuteen. 3. painos. Jyväskylä: Kopi-Jyvä Oy.
- Statham, M. & Mooney, A. 2003. Around the clock: Childcare services at atypical times. [Verkkosivu]. Bristol: The Policy Press. [Viitattu 21.5.2015]. Saatavana: <http://www.jrf.org.uk/sites/files/jrf/jr144-childcare-services-times.pdf>
- Säkkinen, S. & Kuoppala, T. 2010. Lasten päivähoito 2010. [Verkkosivu]. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 21.2.2015]. Saatavana: http://www.stakes.fi/tilastot/tilastotiedotteet/2011/Tr46_11.pdf
- Taipalus, J. & Norola, A. 2012. "Jos aikuinen tulis vähä silittämään ja olis siinä koko yön – eikä lähtis minnekään": Vuorohoito lapsen kokemana. [Verkkosivu]. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu: Opinnäytetyö. [Viitattu 2.2.2015]. Saatavana: https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/48930/janika_taipalus.pdf?sequence=1
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 22.1.2015. Varhaiskasvatus. [Verkkosivu]. Helsinki: THL. [Viitattu 2.2.2015]. Saatavana: <http://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatuspalvelut>
- Terveyspalvelualan Liitto Ry. 2014. Terveyspalvelualan työehtosopimus. [Verkkosivu]. Terveys- ja Sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN Ry. [Viitattu 18.5.2015]. Saatavana: <http://www.tehy.fi/@Bin/27179123/74853+TES+LOW.pdf>
- Tilastokeskus. 2010. Työvoimatutkimus: Työsuhteet ja työajat vuonna 2010. [Verkkosivu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 2.2.2015]. Saatavana: http://tilastokeskus.fi/til/tyti/2010/15/tyti_2010_15_2011-06-07_kat_003_fi.html
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. painos. Helsinki: Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2009. Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja ehdotus eettisen ennakoarvioinnin järjestämiseksi. [Verkkosivu]. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta. [Viitattu 20.5.2015]. Saatavana: <http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/eettisetperiaatteet.pdf>
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2006. Toinen painos. Stakes: oppaita 56.

Vuorohoidon työryhmä. 1998. Vuorohoito lasten päivähoidossa. Helsingin kaupungin sosiaalivirasto: Sosiaaliviraston julkaisusarja A1/1999.

Vuorohoito: Ohjeistus vuorohoidossa olevien lasten vanhemmille. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Alavus: Peda.net. [Viitattu 2.2.2015]. Saatavana: <https://peda.net/alavus/varhaiskasvatus/pt/vuorohoito>

Yhden vanhemman perheet tilastoina. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Helsinki: YVPL. [Viitattu 2.2.2015]. Saatavana: <http://www.yvpl.fi/media/yhden-vanhemman-perheet-tilastoina/>

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuslupa

Liite 2. Haastattelurunko

LIITE 1 Tutkimuslupa

Asia	<p>Tutkimuslupa / Saarijärvi Marjaana</p> <p>Marjaana Saarijärvi opiskelee sosionomiksi Seinäjoen ammattikorkeakoulussa ja anoo tutkimuslupaa opinnäytetyötään varten. Aiheekseen opiskelija on valinnut vuorohoitolasten hyvinvointi varhaiskasvattajien näkökulmasta. Tarkoituksena olisi selvittää, mitä hyvää ja mitä kehitettävää kasvattajat näkevät esimerkiksi vuorohoidon vaikutuksissa lapsen kehitykseen, sosiaalsiin suhteisiin jne. Pyrkimyksenä olisi haastatella [REDACTED] päiväkodin henkilökuntaan kuuluvaa vähintään 10 henkilöä yksilöhaastatteluina. Haastattelun kysymykset lähetettäisiin etukäteen haastateltaville. Haastattelut toteutettaisiin kesän tai alkusyksyn 2014 aikana. Tutkimus julkaistaisiin Theseuksessa.</p> <p>Tutkimuksen valmistumisaika syksy 2014.</p>														
Päätös	<p>Myönnän tutkimusluvan edellyttäen, että tutkija noudattaa vaitiolovelvollisuutta tutkimuksessa saamiensa tietojen suhteen ja että yksi kappale tutkimuksesta luovutetaan sen valmistuttua sivistyskeskukselle. Tutkimusluvan ehtona on myös, ettei tutkimukseen osallistuvia voida indentifioida.</p> <p>Tutkimus tullaan julkaisemaan sähköisessä muodossa Seinäjoen kaupungin kotisivuilla.</p>														
Allekirjoitus	<p>Aija-Marita Näsänen, varhaiskasvatusjohtaja, p. 06 416 2151, aija-marita.nasanen@seinajoki.fi</p>														
Oikaisu-vaatimusohje	<p>Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen osoitteella: Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta, Kirkkokatu 6, PL 215, 60101 Seinäjoki, neljantoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja se on tekijän allekirjoitettava.</p>														
Julkisesti nähtävänä	<p>Sivistyskeskus 10.6.2014</p>														
Tiedoksianto	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="435 1417 702 1496">Kenelle Marjaana Saarijärvi, [REDACTED], [REDACTED]</td> <td data-bbox="1161 1417 1292 1496">Päivämäärä 9.6.2014</td> </tr> <tr> <td data-bbox="435 1507 734 1597">Miten [ ] Lähetetty postitse saantitodistusta vastaan</td> <td data-bbox="818 1529 1053 1597">[ ] Lähetetty postitse tavallisena kirjeenä</td> <td data-bbox="1161 1529 1404 1597">[ ] Lähetetty sisäisessä postissa</td> </tr> <tr> <td data-bbox="435 1641 574 1675">[ ] Luovutettu</td> <td colspan="2" data-bbox="818 1697 1069 1731" style="text-align: center;">Vastaanottajan allekirjoitus</td> </tr> <tr> <td data-bbox="435 1742 734 1776">[x] Lähetetty sähköpostissa</td> <td colspan="2"></td> </tr> <tr> <td colspan="3" data-bbox="435 1843 702 1872">Tarja Siik, toimistos sihteeri</td> </tr> </table>	Kenelle Marjaana Saarijärvi, [REDACTED], [REDACTED]	Päivämäärä 9.6.2014	Miten [ ] Lähetetty postitse saantitodistusta vastaan	[ ] Lähetetty postitse tavallisena kirjeenä	[ ] Lähetetty sisäisessä postissa	[ ] Luovutettu	Vastaanottajan allekirjoitus		[x] Lähetetty sähköpostissa			Tarja Siik, toimistos sihteeri		
Kenelle Marjaana Saarijärvi, [REDACTED], [REDACTED]	Päivämäärä 9.6.2014														
Miten [ ] Lähetetty postitse saantitodistusta vastaan	[ ] Lähetetty postitse tavallisena kirjeenä	[ ] Lähetetty sisäisessä postissa													
[ ] Luovutettu	Vastaanottajan allekirjoitus														
[x] Lähetetty sähköpostissa															
Tarja Siik, toimistos sihteeri															

LIITE 2 Haastattelurunko

Koulutustausta:

Työkokemus (työssäoloaika) vuorohoitopäiväkodissa:

1. Mitä vuorohoidolla tarkoitetaan?

YLEISESTI HYVINVOINNISTA

2. Mistä tietää, että lapsi voi hyvin?

3. Millaista vuorohoito on lapsen kannalta työntekijän kokemuksen kautta katsottuna?

4. Mitkä ovat päiväkodin mahdollisuudet vaikuttaa lapsen hyvinvointiin?

5. Onko joitain tekijöitä, jotka sinua työntekijänä huolestuttavat lapsen vuorohoidossa? Jos, niin mitä nämä tekijät ovat?

6. Onko olemassa jotain erityisyyksiä vuorohoitolasten hyvinvoinnissa? Jos, niin mitä?

SOSIAALISET SUHTEET

7. Mitkä asiat vuorohoitolasten välisissä sosiaalisissa suhteissa koet haastavina?

- mikä puolestaan on hyvää?

8. Seurataanko lasten sosiaalisten suhteiden määrää ja laatua päiväkodissanne? Jos, niin miten?

9. Autetaanko lapsia luomaan toverisuhteita päiväkodissanne? Jos, niin miten?

10. Pyrittekö auttamaan lapsia ylläpitämään toverisuhteitaan päiväkodissanne? Jos, niin miten?

11. Miten toimitte, jos lapsella ei ole päiväkodissa tovereita ts. lapsi jää sosiaalisten suhteiden ulkopuolelle?

12. Millaiset ovat lasten suhteet henkilökuntaan?

HOITOAJAT

13. Mitä asioita työntekijänä näet vuorohoidossa, jotka vaikuttavat lapsen arjen aikatauluihin ja tekemisiin?

14. Esiintyykö lasten hoitoajoissa asioita, jotka herättävät huolta?

15. Mitä vielä haluaisit nostaa esiin vuorohoitolasten hyvinvointiin liittyen?